

ORLOVO KRILLO

Michael Syson:

ORLOVO KRILO

LASO 377

Michael Syson: **ORLOVO KRILO**

Naslov originala: THE EAGLE'S WING

Copyright: Michael Syson

Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski redatelj

Prijevod: Thea Gjurgjević

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Redakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«). Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO broj 377 izlazi 2. 1. 1981.

I

Sjevernjak što je puhao savijajući srebrnast sivu travu u sumraku, oglašavao se stenjući, izazivajući dojam prigušenog krika žene. Sunce je upravo zašlo za rub ravnice, a na mjestu gdje se maločas nalazilo, nazirao se mjesec. Samo je tinjajuće svjetlo zvijezda osvjetljavalo široku, osamljenu ravnicu. Odjednom se uz noćni vjetar razliježe ravnicom neki nov zvuk: prerijom su odzvanjali udarci kopita.

Jahač i konj prolazili su pokraj jedva vidljivih brazda i humaka zemlje. U tami što je postajala sve gušćom, njihove su se sjene jedva nazirale. Jašući unatrag zabačene glave, čovjek je nešto prinio ustima. Tijelo mu se njihalo amo-tamo. U usporedbi s travom što se lelujala djelovao je neprirodno. Naglo je zaustavio konja.

Ne baš star, ali ni mlad, izražajnih jabučnih kostiju što su isticane tamnom puti, tankog nosa, smeđih očiju – sada zamagljenih viskijem, djelovao je kao čovjek koji je naučen da ga se sluša i poštuje. U kožnatim hlačama izvezenim plavim i žutim ukrasima, u mekanoj košulji, rukava ukrašenih obojenim perima, poglavica Komanca jahao je osedlanog pastuha. Pokrivač pod sedlom, izvezen

mnogobrojnim ukrasima najrazličitijih boja i rubova s resama od najfinije kože, bio je bogatiji i ljepši od poglavičine odjeće. Sedlo, ispunjeno životinjskim dlakama i travom, bilo je izrađeno od dva komada kože što su u obliku trokuta, s jedne strane crvenog a s druge plavog, visila s konja. Orma izrađena od jednog komada kože, završavala je u uzdi ukrašenoj s dvije široke vrpce vezane u čvor.

Ratni konj poglavice bio je po svemu vrijedan ukrasa što su ga resili. Predstavljao je sav poglavičin ponos, vredniji od ikoje njegove žene ili krvnoga brata. Komanču takav pastuh znači život.

Poglavica skrenu konja u stranu pažljivo gledajući u mrak. U svojoj ošamućenoj glavi osjećao je da odnekud vreba opasnost. Koliko se god naprezao da nešto vidi, ništa nije vidio. Odjednom je razaznao neki lik koji kao da se jedva pokretao. Stresao je glavom da se razbistri misleći da mu se sve možda samo pričinilo. No nije bio u zabludi, pred njim se stvarno pojavio čovjek, jahač. Poglavica naglo okrene konja i ugleda kako se iz tame pomalaju još dva lika. Zaustavili su konje i promatrali ga. Instinkt

ga je upozoravao da su pred njim neprijatelji, Čejeni ili možda ratnici plemena Arapaho, koji dolaze sa sjevera.

Tamna tijela ukrašena ratničkim bojama i način kako su ga gledali potvrđivali su njegovu sumnju da su to neprijatelji. Čak im se i odjeća razlikovala od njegove. Onaj kojega je prvoga ugledao bio je u ratničkoj opremi s ukrasom od perja na glavi, protkanog šarenim vrpčama. Sva su trojica bila naoružana i držala u rukama štitove od bizonske kože. Mršavi, žilavi i obojeni, bili su pravi ratnici plemena Čejena.

Poglavica pomisli kako je to, previše lijep dan za umiranje. Pitao se što da učini. Oružje je držao pokraj sebe. Toljaga, nož, luk i strijele bili su u tobojcima sa strane. Mogao se boriti, pobjeći, pokušati da se u mraku, kroz koji se jedva išta naziralo, oslobodi neprijatelja, ali odjednom je shvatio kakav je to mrak: osjetio je da je to kraj njegova života!

Zabacio je glavu i s usana mu se oteo posljednji krik života usmjeren nebu što ga je čekalo. Bacio je bocu i podbo konja. Kada se životinja počela propinjati, poglavica je pogođen koštanim vrhom tanke strijele. Pao je na glavu svoga konja a niz tijelo mu je potekla krv.

Pastuh je pojurio galopom noseći svog jahača. Trojica Čejena slijedila su ga takvom brzinom da su kopita njihovih konja jedva doticala zemlju, ali poglavičin je pastuh jurio brže. Svakim je skokom udaljenost između njega i progonitelja postajala sve veća. Napokon je nestao u daljini.

Progonitelji, ratnici plemena Čejena, zaustavili su konje bijesno gledajući za životinjom što im je pobjegla nastavši na horizontu. Životinje su iznemoglo dahtale izmorene neuspješnom trkom za pastuhom koji kao da umije letjeti. Još su neko vrijeme slušali zamiranje topota u daljini, a zatim su još čuli samo svoje teško disanje. Ravnica oko njih bila je pusta a nad njima se nebo osipalo zvijezdama.

* * *

Dvojica bijelaca stajala su šutke uz tinjajuću vatru dok su plamenovi poigravali u svitanju nailazećeg jutra. Mladem od dvojice ljudi bilo je otprilike trideset godina. Bio je visok i čvrsto građen, pravilnih crta lica, guste smeđe kose što mu je visila do ramena, ruku opaljenih suncem, noktiju punih prljavštine. Pike je gledao čovjeka pred sobom i zaustio da nešto kaže, ali se predomislio. Umjesto da progovori, nalió je u šalicu gustu tamnu kavu i popio je.

Mada je svaki čas trebalo da svane, nije bilo nimalo toplo, a bio je ogrnut čak i kaputom podstavljenim krznom. Na zemlji pokraj njega ležala je šubara.

— Do vraga! — odjednom će čovjek pokraj Pikea gurnuvši vrškom svojih cipela od teleće kože zemlju u vatru.

Okrenuo se i otišao do svojih bisaga da bi izvadio dalekozor. Ubrzo je promatrao okolicu polagano usmjeravajući dalekozor sa zapada prema jugu. Henry je bio oko dvadesetak godina stariji od Pikea. Odjeća mu je bila otrcanija od Pikeove, mjestimice popravljena zakrpama raznih boja. Na glavi je nosio iz-

nošeni šešir s tamnoplavim obodom ukrašenim srebrnim ukrasima.

— Nije došao — polagano će Pike.

Henry odloži dalekozor.

— Do vraga! Zaista nije došao! — promrmlja.

Okrenuo se, otišao do obližnjeg kamena i sjeo. Lice mu je odražavalo zabrinutost.

— Ne razumijem zašto nije došao — nastavi mrmljati Henry.

Prišavši sanduku u Henryjevoj blizini, koji je bio prekriven pokrivačem, Pike se sagnuo, podigao sanduk i odnio ga do jedne od mazgi što su stajale u blizini.

— Možda se zakleo... možda više ne želi uživati žestoka pića — zamišljeno će Pike. — Želiš li ti nešto popiti? Neće biti lako promijeniti ovaj otrov za krzna ili sirovu kožu. Bilo gdje da pokušamo, neće biti lako! Jedino što još imamo osim alkohola jesu stakleni šareni ukrasi.

— Nije važno, Komanči ionako neće htjeti s nama trgovati sve dok im Quick Bear to ne zapovjedi — neraspoloženo će Henry.

Pike se okrenuo prema svojem konju i rukom dotakao držak sablje što je visila sa sedla, skinuo je, opasao oko struka i prebacio naramenicu preko ramena tako da mu je držak bio u visini lijevog ramena.

— Namjeravaš li da ga potražimo? — upita Pike.

— Ne razumijem zašto nije došao — mrmljao je Henry ne obazirući s na Pikeove riječi. — Ova mu je trgovina potrebna kao i nama. Poglavica njegova kova uvijek drži svoju riječ. Ba-

rem ju je do sada uvijek držao...

— Možda je ubijen — slegnuo je ramenima Pike.

— Jesi li ikada vidio njegova konja? — uzrujano će Henry i ustane s kamena.

— Ne, nisam — iznenađeno će Pike.

— Čovjek što jaše takvog konja ne može lako nastradati. Dječaće, njegov konj juri kao da ga nose orlova krila!

— Oh, što to znači?!

Henry podigne svoje teško sedlo sa zemlje i stavi ga na mazgu.

— To što posjeduje toga konja, izdvaja ga od ostalih ljudi, daje mu prednost nad svima i čini ga osobitim.

Ne baš zadivljen pričom svojega druga, Pike uzdahne.

— Ah, da...

Stojeći pored vatre, čeprkao je po njoj i kotlić za kavu padne u pepeo. Pike podigne glavu očekujući ukor.

— Potreban ti je takav konj — nastavi ozbiljno Henry i pogleda Pikea. — Uostalom, potrebno je nešto što će ti omogućiti da preživiš u ovoj pustoši.

Zašutio je i zagledao se u ravnicu i bregove što su se nazirali u daljini, a zatim je nastavio:

— Nisi ni Indijanac, ni vuk, a nalaziš se na njihovoj zemlji. Moraš živjeti kao i oni ili umrijeti, drugog izbora nemaš!

— Dobro, ako je tako... biram život!

— U redu, dječaće, ali ne bez konja orlovih krila. Bez njega ne možeš preživjeti, ovdje ne! Treba ti nešto što će te učiniti jačim i boljim nego što si sada.

Pike je prišao svojem konju, pogladio ga po glavi i prošaptao:

– Nisam ja baš tako loš...
Vjerovao je da ga Henry nije čuo, ali ovaj se ipak oglasi:

– Loš? Tko je rekao da si loš? Ti imaš srca, dječake! Pogledaj samo kako se odnosiš prema toj životinji! Govoriš s njom kao da ti je najbliži rođak. Ti imaš srca, možda i previše srca! Suviše si mekan i osjetljiv, i to će te ubiti!

– Henry, govoriš kao da si loše raspoložen, zašto? – upita mladić i pritegne remen svog sedla. – Mi ćemo... – nastavi, ali Henry ga više nije slušao.

Udaljio se i ponovo izvukao dalekozor. Pike je malo pričekao a zatim krenuo za njim. Magla se pomalo razilazila i udaljeni su bregovi već sjali, obasjani prvim sunčevim zrakama.

– Namjeravaš li krenuti dalje i potražiti poglavicu? – upita ponovo Pike.

– Možemo li birati, prijatelju? – upita Henry. – Jesi li spreman umrijeti?

Pike je izdržao Henryjev prodoran pogled i shvatio istinu što se krila u tom pitanju. Polako odmahne glavom i pogleda prema bregovima. Henry je sklopio dalekozor i dotakao njime mladićevo rame.

– Hajdemo!

Sutradan sunce je žestoko peklo, ali voda što je zapljuskivala Pikeove noge dok je vodio konja kroz potok, osvježavala ga. Hodali su uzvodno. Kad su zastali, u njihovoj je blizini neka ptica poletjela s drveta i Pike se okrenuo začuvši preplašeno lupetanje krila praćeno sablasnim zovom. Osluškivao je čudan zvuk sve dok nije nestao. Čulo se još jedino jednolično

žuborenje vode. Henry je koračao obalom vodeći za sobom mazge. I on je zastajao i osluškivao.

– Jesi li nešto čuo? – tiho će Pike.

Henry se okrene prema njemu i pogleda ga očima što su se caklile kao da se u njima ogleda sunce.

– Škaklja me grlo – podrugljivo će Henry i ponovo izvadi dalekozor da promotri okolicu.

– Prestani neprestano istraživati – primijeti Pike došavši do njega. – Bolje bi bilo da krenemo dalje.

Henry potegne uzde i pođe. Pike se uputi za njim. Ubrzo je ponovo skrenuo u potok dok su se otisci njegovih mokrih nogu isparavali na vrućem kamenju.

Rijeka se postupno širila i postajala dubljom provlačeći se između stijena koje su, pretvarajući se u obronke, polagano prelazile u bregove. Pike je koračao iza Henryja i stalno se ljutio na konja što ga dižući kopita prska vodom.

Duže od jednog sata Henry se nije zaustavio niti progovorio riječ. Hodao je šutke držeći pod rukom pušku s dugom cijevi. Posrćući za njim, Pike je bio zakupljen mislima što ih nije izrekao. Pitao se što taj stari čovjek radi ovdje usred pustoši.

– Ne gazi mi po nogama – mrmljao je prijekorno pogledavši konja.

Zlovoljno je razmišljao o Henryjevim riječima kako mora imati nešto posebno, ako ne želi da strada u ovoj zemlji. Bio je svjestan da je taj čovjek pred njim iskusan, ali što mu to vrijedi. Ionako nije u životu mnogo postigao. Sve što je imao vodio je sa sobom, a to baš nije bilo

mnogo. Među ljudima u civiliziranom svijetu bio bi nitko i ništa s ovim što posjeduje.

Nakon dužeg vremena Pike je zastao. I Henry je zastao naglo se okrenuvši. Trenutak poslije zrakom je proletjela strijela uz poznati fijuk što ga stvara brzinom kojom reže zrak.

Henry se bacio na zemlju povukavši mazge prema obali rijeke. Strijele su se sručile kao iz neba, nenadano i brzo. Pike se sklonio iza svoga konja i čuo udarac tijela. Henry je skočio u vodu upozorivši druga povikom. Mladić povuče konja ponovo se sklonivši iza njega, dok je Henry očajnički pokušavao uspostaviti ravnotežu i uspraviti se. Podigao se, ponovo pao, pokušavao se uspraviti... Pike je potrčao ne bi li se domogao zaklona u šumi. Henry je uspio stati na kamen u vodi i kada je konačno stajao, zabacio je glavu osjetivši silnu, prodornu bol.

Mladić se domogao ruba šume kada je začuo Henryjev očajnički povik. Okrenuo se i povukao konja za sobom. Skinuo je sablju obješenu o rame i pojurio natrag prema rijeci.

Skočio je u rijeku vukući konja za sobom. Oba su posrnula i pala. Prvo se uspravio konj. Zaplašen, divlja pogleda, pokušao se uspeti uz nasip rijeke, ali se nečega prestrašio i skrenuo natrag u rijeku. Kad je mladić izronio iz nabujale rijeke, i dalje je držao sablju u ruci. Posrtao je prema konju i čuo ljude kako mu se trčeći približavaju iz šume. Užasnut i bespomoćan, gledao je kako se zaplašena životinja penje na obalu i juri u šumu, a za njom i jedna od dvije tegleće mazge. Pike se borio sa strujom kako bi se približio

Henryju koji je ležao u rijeci naslonjen na kamen.

Oko ruke bila mu je svezana uzda njegove mazge. Pike je u tom trenutku bola i očaja shvatio da je izgubio i mazgu sa čitavim teretom i konja. Indijanci će ih sada ostaviti na miru. Obrisao je lice, zabo sablju u nasip i prišao Henryju. Prijatelj ga je gledao otvorenih očiju. Iz potiljka mu je tekla krv što je svojom crvenom bojom mutila vodu.

– Jesi li teško ranjen, stari moj? Gdje su te pogodili? – upita on ispruživši ruke kako bi podigao Henryja s kamena.

Henry ga zaustavi riječima:

– Prekasno je, nemoj me pomicati! Nema smisla... Kad bih mogao, udario bih te tako snažno da bi to, dječake, zapamtio cijeli život – ljutito će Henry. – Budući da te ne mogu udariti, dobro me slušaj jer osjećam da neću više dugo živjeti.

Pike ga je začuđeno pogledao.

– Čuo sam da si vikao, mislio sam da tražiš pomoć – tiho će Pike.

– Nitko u ovoj zemlji ne više tražeći pomoć.

Stresao se od nagle boli. Pokušao se uspraviti, ali mu je tijelo prožeo grč. Kad se mladić nagnuo da mu pomogne, pogledao ga je kao da mu govori neka mu se ne približava.

– Vuk se ne vraća da pomogne prijatelju! On se spašava i živi – blažim će glasom Henry. – A ti, rekao sam ti već, imaš preveliko srce!

Pike ga je ipak pridržao. Henry je zatvorio oči, a kad ih je ponovo otvorio, u njegovu pogledu nije više bilo srdžbe a glas

mu se pretvorio u jedva čujan šapat.

— Čuješ li me, dječake, oni će te ubiti. Za tebe nema spasa osim ako nađeš konja orlovihi krila — doda i spusti glavu na stranu a iz usta mu poteče krv.

Pike ga je užasnuto gledao, a zatim mu sklopio ugasle oči.

* * *

Put koji je vodio s rijeke kroz borovu šumu bio je uzak i vijugav. Mjestimice su grane bile tako guste i krošnje drveća gotovo srasle da se puteljkom kretalo kao nekim mračnim hodnikom.

Opet se spustila večer s hladnoćom što je prodirala kroz Pikeovo odijelo. Osluškiyao je oko sebe čudne zvukove šume i uzalud nastojao pogledom prodrijeti tamu. Dok je tako napredovao vodeći za sobom mazgu i noseći pod rukom pušku, razmišljao je o Henryju. Pitao se što bi on sada učinio na njegovu mjestu. Vjerojatno bi se vratio preko planina na istok i zatim u velikom luku preko ravnice, sve dok ne bi došao do naseljenih mjesta. Prije svega bi, vjerojatno, nastojao izići iz ovih šuma. Nad njim je vjetar postajao sve jači i krošnje drveća sve su glasnije šumjele. Pike je nastojao da se ne osvrće na to, već da svu svoju pažnju usredotoči na prepoznavanje i najmanjeg zvuka što bi mogao otkriti neku zasjedu.

Put kojim je prolazio naglo je zaokretao nadesno i širio se. Pike se našao u podnožju bregova. Sjahao je, skinuo s mazge sedlo i preostali teret te joj tiho prošaptao:

— Umrijeti nije lako ako imaš što izgubiti. Ni ti ni ja nemamo

što izgubiti, i stoga ćemo vjerojatno živjeti!

Gledao je prema krošnjama stabala smijući se sam svojim riječima punim ironije, svjestan da se nalazi u zemlji Komanča.

— Odmori se ovdje — obrati se ponovo mazgi i odvede je u stranu.

Malo kasnije krenuo je s mazgom dalje, ali se ubrzo zaustavio prekrivši rukom mazginu njušku. Začuo je nešto i ovaj je put bio uvjeren da se ne vara. Kroz šum borovih grana dopiralo je do njega nečije jadicovanje, tužno i izgubljeno. Krenuo je za tim čudnim zvukom do uzvisine odakle se put ponovo spuštao. Zemlja je bila mekana, upijala je svaki šum. Mogli su hodati nečujno. Jadicovanje je postajalo jače, neljudsko. Dopiralo je iz doline što se nalazila na dnu puta.

Da bi smirio mazgu, ponovo ju je pogladio po njušci, sagnuo se, zaustavio i odmaknuo grmlje kako bi, zaklonjen njime, vidio što se to zbiva u dolini.

Usred male doline ležao je poglavica Komanča položen na podignuto drveno postolje sa čije su svake strane visili razni predmeti što su mu pripadali za života: štit ukrašen obojenim perjem, luk i strijele u kožnatom tobolcu ukrašenom životinjskim pandžama, koplje i ratni ukrasi za glavu. Oko postolja nalazile su se košare, zdjele, pokrivači i razni drugi predmeti. Iz konjske glave nabijene na kolac još je kapala krv. Pike se ukočio od prizora što mu se pružao.

Pogledavši poglavicu, vidje da je odjeven u prekrasnu svećanu odjeću, a lice obojeno bijelom bojom što se na mjesecini

čudnovato prelijevala. Uz drugi kolac sjedio je zavezan lovački pas što je od vremena do vremena podizao glavu boľno zavijajući. Podalje je stajala neka žena, lica umrljanog krvlju i razbarušene kose što joj je visila niz ramena. Mirna i nepokretna, rukom ovijenom zakrvavljenom tkaninom pridržavala je razderanu odjeću.

Pike je dovoljno poznao običaje ove zemlje i Indijance da se odmah prisjetio kako udovice Indijanaca u znak boli režu vlastite prste na ruci. Pogled usmjeri prema drugoj pojavi što je stojeći u blizini pjevala. Bio je to vrač, visok i mršav, lica prekrivenog maskom u obliku bizonske glave, tako velike da je djelovala zastrašujuće. Odjeven u razderanu košulju, ruku i nogu premazanih crvenom i crnom bojom, djelovao je sablasno. U ruci je držao dugi nož s kojeg je kapala svježa, tamna krv.

Prestao je pjevati, približio se jednom od pasa što su stajali svaki s jedne strane postolja i kleknuo pored njega. Uhvatio ga za šiju i brzim pokretom odsjekao mu glavu kako bi, po indijanskom običaju, primorao dušu te životinje da se pridruži duši poglavice. Vrač ustane, okrene se prema ženi i reče joj nešto oštrim, grlenim jezikom svoga plemena. Rukom je upirao u nju, zatim u stijene što su se uzdizale na kraju doline. Žena je pognula glavu, činilo se da oklijeva, ali pak se okrenula i pošla. Stojeći između leševa konja i psa, vrač je digao pogled prema mrtvom poglavici, a zatim podigao ruke prema nebu i nastavio pjesmu smrti. Pikeu se činilo da će mu se glava

raspući od tog jednoličnog strasnog urlika što se prolamalo dolinom, tog načina pjevanja koje je, bez sumnje, starije od golemih borova unaokolo.

Pogledao je za ženom što je odlazila i opazio da nije sama. Na uzdama je za sobom vodila konja, pastuha koji se ljeskao u polutama mjesecom obasjane noći, a pod mjesečevim svjetlom isticala se njegova jakost i glava ukrašena najljepšim ukrasima. Bilo je jasno da ga žena vodi na žrtvovanje bogovima. Mladić tiho uzdahne i prošapće:

— Oh... Konj orlovih krila!

Za ženom i konjem krenuo je sada i vrač. Žena mu pruži uzde. Polagano su napredovali. Životinja se propinjala, nozdrve su joj se nadimale osjećajući oko sebe miris krvi i leševa. Vrač je potegnua nož u namjeri da prikolje konja, a Pike je, kao u snu, podigao pušku, otkočio je i oprezno nanišanio u vrača.

Prije nego što je vrač uspio nož pritisnuti o grkljan životinje, Pike je zapucao. Vrač se zanjihao, nož mu je ispao iz ruke, s glave mu spala bizonska maska, mršave su mu ruke slabo podrhtavale, a obojene noge naglo popustile. Kad je pao, ostao je nepomično ležati na zemlji.

Pike je brzo uzjahao mazgu i pojurio niz puteljak što vodi u dolinu. Mazga se klizala tražeći oslonac u mekanoj zemlji i jedva se uspjela spustiti. Žena je klečala, ruku prekrivenih na prsima, držeći u ruci uzde. Pastuh je stajao uznemiren, divljeg pogleda, propinjući se bez prestanka. Pike je tjerao mazgu kako bi što prije stigao do žene i konja.

Skočio je sa sedla. Žena ga je pogledala očiju punih straha i ispružila ruku povukavši se korak unatrag kao da se želi obraniti da joj ne pride. Pike se nagnuo i mirno joj uzeo iz ruke uzde, a ona potrči prema stijenama vičući, preneražena od straha. Prišao je zaplašenom konju, pogladio mu rukom vrat i zatiljak umirujući ga, tiho mu tepajući i pušući u nozdrve. Konj se zaista smirio i Pike ga je odveo do mazge što je stajala sa strane. Tamo mu je skinuo s glave sve ukrase. Žurio se da što prije ode s tog sablasnog mjesta. Otišao je još samo do stupa za koji je bio vezan drugi lovački pas i prerezao uže pustivši životinju na slobodu. Uzjahao je mazgu, uzde pastuha pričvrstio za svoje sedlo i krenuo. Nije se okretao.

Pas što ga je oslobodio i dalje je stajao na mjestu gdje ga je ostavio. Podigao se na prednje šape, oslonio o postolje na kojem je ležao njegov gospodar i tužno cvilio.

II

Daleko na jugu umro je jedan drugi čovjek. Ljudi u pratnji napustili su hacijendu u svitanje, dok je jutro još bilo svježije. Tri sata kasnije sunce je već nemilosrdno žeglo, uprto u njih s neba bez ijednog oblačka. Tri kočije od kojih se sastojala pogrebna povorka teško su se probijale kroz umrtvljeni krajolik, vruć kao pakao, pun prašine. Kotači su cviljeli poskakujući kamenim putom, kotrljajući se prema zapadu u Sante Fé. Na čelu povorke bila su mrtvačka kola.

U kolima se nalazio pokriven vijencima drveni mrtvački san-

duk položen na baršunaste jastuke. Čovjek što je upravljao kolima psovao je. Nelagodno se osjećao u preuskom crnom odijelu koje ga je žuljalo ispod ruke i podizalo mu bijelu košulju previsoko ispod vrata. Podigao je ruku i namjestio obod svog velikog crnog sombrera kako bi ga bolje štitio od sunca. I dalje tihi psujući, gledao je u leđa svoja dva crna konja što su vukli kočiju ukrašeni crnim perjem.

Vozač i pomoćnik drugih kola bili su također odjeveni u crno. I na njihovim se znojnim i prašnim licima očitovao nezadovoljstvo. Pomoćnik je na koljenima držao pušku, vruću, ugrišanu jarkim suncem. Duže od sata obojica su šutjela i pogledom slijedila ravnice kojom su prolazili.

Treća kola, natkrita pletenim krovom, bila su natovarena sanducima, kovčezima, namještajem i raznim kućanskim potrebštinama. Njima je upravljao mladi Meksikanac, seljak odjeven u bijelo platneno odijelo, crnih očiju stisnutih zbog sunca i prašine. Otvarao ih je samo povremeno kako bi bolje vidio put kojim vozi i izbjegne veće izbočine. Odjednom zamijeti pokraj staze žarkožuti cvijet kaktusa kako sija na suncu i nasmiješi se pomislivši koliko lijepih stvari ima na svijetu.

Prisjetio se žene što je putovala u kolima ispred njega. Čuo je da je njezin muž Don José, njegov gospodar, umro hrabro u velikim mukama. Prije nego što su krenuli na put, promatrao je gospodaricu kako odjevena u crninu ulazi u kola pritišćući na lice čipkasti rupčić. Dvije žene koje su je pratile po-

magale su joj da uđe. Mladić se nasmiješi, prisjećajući se toga prizora, njezinih bijelih grudi što se nadimahu pod crnom udovičkom haljinom. Razmišljajući o tome, osjeti kako mu vjetar puni usta pijeskom. Obrišao je znojno lice, pročistio usta i prepustio se opet mislima o toj ženi, jer ionako nije imao što drugo raditi.

U drugoj kočiji sjedilo je šestoro ljudi. Svi su nastojali zadržati dostojanstvo usprkos prašini i truckanju neravnim putom. Don Luis, pokojnikov brat, sjedio je nasuprot udovici. S njegove jedne strane sjedio je svećenik a s druge djevojka, oboje porijeklom iz Irske.

Udovica je gledala Don Luisa tamnim, hladnim očima. Crni je veo zabacila unatrag, tako da joj je žena što je sjedila pokraj nje mogla povremeno rupčićem brisati lice. Žena što je sjedila s njezine druge strane molila je jednolično pomićući usne. Don Luis gledao je ženu svoga mrtvoga brata jedva prikrivajući požudu. Skrenuo je pogled s njezina lica i bijelih zuba što su grizli punu donju usnu na tamnopute izazivajuće grudi koje je resio briljantni medaljon.

Dona Francesca isprva je uzvraćala njegov pogled a zatim gledala na drugu stranu. Sve joj je to bilo dosadno, a bilo joj je i vruće. Smetala joj je svečana crna odjeća. Pognula je glavu. Vidjevši njezino neraspoloženje, jedna od njezinih pratilja brzo joj obriše znoj s lica.

— Comemos — odjednom će Don Luis i ispruži ruku prema djevojci što je sjedila pokraj nje.

Djevojka začudeno pogleda

njegovu ruku, ne znajući što joj želi reći.

— Vamoš a comer! — nastavi čovjek.

Djevojka se okrene prema svećeniku kao da traži njegovu pomoć, dok je Don Luis već izgledao ljutito.

Svećenik podiže pogled, nasmiješi se i nagnuvši se naprijed reče:

— Judith, oni žele ručati. Izvuci košaru ispod svog sjedala. Trebat će i bocu.

— Oh! — brzo će djevojka i sagne se da bi izvukla košaru.

— Vrijeme je da se osvježimo — primijeti svećenik na španjolskome što je odavao irski akcent. — Moramo i dalje hraniti svoje tijelo, mada nam je srce prepuno tuge.

Jedna od žena zahvalno kimne, prihvati košaru s jelom, odgrne crnu tkaninu kojom je bila pokrivena te potraži što će izvaditi. Don Luis je izvadio bocu. Jedna od žena pruži Judith srebrnu čašu da je pridrži kako bi Don Luis ulio u nju vino. Dok je Don Luis otčepljivao bocu, kola su, prelazeći preko nekog kamena, poskočila i kad je počeo točiti vino, gledajući uporno ženu pred sobom, tekućina se razlila po suknji začudene Judith.

— Drži mirno čašu! — oštro će jedna od žena na španjolskom.

— Zaboga! — zapanjeno poviče djevojka uvidjevši da Don Luis uopće ne obraća pažnju na nju, već je i dalje polijeva.

— Dijete, moraš šutjeti! — prekine je svećenik. — Jesi li shvatila?

Judith ga je prijekorno pogledala, a jedna od žena što su sjedile pokraj udovice neprijatelji-

ski je ošine pogledom. U međuvremenu Dona Francesca je zagrizla ukusnu svježju šljivu.

— Dona Francesca... — počeo Don Luis na španjolskome dok ga je udovica zavodnički gledala. — Uskoro ćemo u Madridu moći piti u spomen moga dragoga brata. Bit će mi osobita čast da vas primim u svoj dom.

Udovica podigne pogled. Dok se dalje sladila šljivom, vidjelo se da je zadovoljna, a Don Luis je za to vrijeme maštao o svemu što je njezin pogled obećavao. Znao je da će ožalošćenoj udovici trebati utjeha i pomoć. Njegove su mogućnosti bile beskraje!

Don Luis napokon uzme čašu iz ruke usupnute Judith, obriše je maramicom i pruži je udovici. Djevojka ga je promatrala pocrvenjevši od srdžbe.

Svećenik se na španjolskom obratio Don Luisu, a zatim se okrenuo Judith:

— Dijete, on nam kaže da ćemo svi biti dobrodošli u njegovoj kući u Španjolskoj kada tamo stignemo. Svi mi, Judith, a to znači i ti. Stoga, draga moja nećakinjo, nikakve žrtve nisu prevelike! Njegovo je gostoljublje za nas važno. Ne znam što bismo inače učinili. Moramo biti sretni i zahvalni!

Djevojka je ponovo pocrvenjela od ljutnje, ali je šutjela, dok je njezin stric vrlo uporno gledao u čašu što ju je udovica držala u ruci. Dona Francesca pila je pomalo nevoljko.

— Pijte, draga moja, to je kao melem za tešku bol što ste je pretrpjeli — tješio je Don Luis.

Judith ju je promatrala kako lice ponovo prekriva velom. Don Luis se opustio u sjedalu. Kočija se sve više tresla i poska-

kivala. Na njegovu se licu očitovala ljutnja.

— Prokleti vozač! — procijedi ljutito Don Luis.

* * *

Tišinu je prekinuo snažan tresak. Začula se vika i pucanj. Ljudi u kolima zaprepašteno su se pogledali. Don Luis se podigao sa sjedala pokušavajući zadržati ravnotežu. Kola su, međutim, jurila sve bješnje, sve se jače tresući. Nagnuvši se nad svećenika, dodao mu je bocu što ju je do tada držao u ruci, otvorio prozor i nagnuo se van. Dok se svećenik krijepio iz boce, Don Luis je vikao na kočijaša, ali je odjednom zamuknuo. Prekinuo ga je mukli udarac i čas potom Don Luis je pao u kočiju na leđa, ispruživši se ispred udovičinih nogu. Ruke su mu se još lagano trzale a onda se potpuno smirio očiju uprtih u Donu Francescu. Bio je pogoden strijelom u glavu.

Prestravljena udovica gledala je u mrtvog čovjeka očiju zamagljenih od užasa pri samoj pomisli na smrt. Ljudi oko nje počeli su vikati, očajnički i bespomoćno. Vani je vladao metež, dok su trojica kočijaša mahnito tjerala konje nastojeći izbjeći indijanski napad.

Vozač trećih kola, natovarenih kovčezima, očajnički je nastojao vidjeti bilo što kroz gusti oblak prašine. Odjednom je ugledao kako pokraj njega jaše Indijanac, lica obojenog ratničkim bojama. U panici je tjerao konje nastojeći izbjeći smrti. Dok je Indijanac plemena Kiowa napinjao luk s novom strijelom, mladiću na kolima preostalo je još samo toliko vremena da se prisjeti svojega djetinjstva.

i kratkog života koji se, evo, blizilo svome kraju. Tijelo mu je prožeo bezumni strah gledajući kako se luk napinje prema njemu. Strijela je poletjela brzinom koju pogled nije mogao ni slijediti. Kada mu se zabola u prsa, obuhatio ju je rukama i prelomio je, lica zgrčenog od užasne boli. Iz usta mu je navrla krv.

Indijanac je promatrao mladića kako pada s kola čvrsto držeći u ruci vrh strijele i ostaje nepomično ležati na zemlji. Samo je sunce vidjelo kako umire, a prašina što se uskovitlala iza kola prekrila ga je svojim velom.

Jedan od Indijanaca zaustavio je srednja kola postavivši komad drva između kotača. Kola su se stresla i prevrнула u stranu a ljudi su popadali sa sjedala. Kotač je otpao i otkotrljao se. I kočijašev pratilac pao je sa svoga sjedala, ali se ubrzo uspravio, dohvatio pušku, nanišanio u najbližeg Indijanca i zapucao. Odmah je spoznao da je promašio. Začuvši mukli udarac, naglo se okrenuo i ugledao kako se sjekira zabila u kočijaševu glavu. Ponovo je nanišanio i ovaj je put jedan od ratnika pao s konja zaustavivši se u grmlju. Prije nego što je uspio iznova napuniti pušku, odostraga ga obuhvati nečija ruka i čvrsto stegne. Ugledao je oštricu noža, osjetio silovitu bol i odjednom se sve oko njega zamračilo.

Indijanci su u međuvremenu zaustavili i teretna kola. Još su jedino mrtvačka kola jurila. U crno odjeven kočijaš napola stojeći tjerao je konje. Znoj mu je oblijevao prestrašeno lice. Iz kola su ispali vijenci i razni uresi kojima je lijes bio ukra-

šen. Za tim je kolima pojurio Indijanac imenom White Bull, gotovo ležeći na konju, nezamislivom brzinom. Nekoliko trenutaka kasnije kola su prešla preko ovećeg kamena, kotač je otpao i vozač odletio u zrak. U trenutku kad su se kola zatresla, razbilo se staklo i lijes je kliznuo iz kola zaustavivši se na zemlji.

White Bull zaustavio je konja pokraj lijesa s kojeg je prilikom pada otpao poklopac i pogledao lice mrtvaca. Podalje je ležao kočijaš, a u daljini jurili su konji vukući za sobom ostatke nekadašnjih mrtvačkih kola. White Bull okrenuo je svoga konja i osvrnuo se. Vođa njihove grupe ratnika već je ispregnuo konje iz kola. Bilo je poznato da pleme Kiowa mjeri jakost prema broju konja što ih pleme posjeduje. Polagano se vraćao, a Indijanac se već pripremao da odjaše.

— Konji su moji! Uzmi ono što je ostalo — kratko će Indijanac obrativši se White Bullu.

White Bull je pogledao svog mrtvog druga. Znači da mu je osim konja što ga je jahao, ostao još samo konj tog njegova prijatelja. Mirno je promatrao kako Kiowe okreću konje i odlaze. Ostao je gledajući za njima neko vrijeme, a zatim je brzo sjahao i krenuo prema prevrnutoj kočiji, otvorio vrata i pogledao unutra.

* * *

Sve je bilo tiho. Jedino što se čulo bilo je zaplašeno teško disanje žena koje su držale na ustima maramice kako bi priгуšile uzdisaje i krik što im se htio oteti od straha. Nadu da će ih Indijanci, pošto su se domo-

gli konja, ostaviti možda na miru, srušila je pojava mladog Indijanca na vratima kočije. Tijelo Don Luisa kliznulo je iz kočije i Indijanac ga odgurne u stranu pa rukom dohvati prvu ženu koja je počela vikati grčevito se držeći za udovicu, hladnu i mirnu.

– Izidite! – zapovjedi White Bull.

Mada ga nisu razumjele, žene su shvatile što misli. Judith je prva izašla i, iako zaplašena, primijeti da ju je Indijanac gurnuo do žene što je već stajala vani. Dona Francesca izašla je s punim dostojanstvom koje je mogla skupiti u takvom trenutku, a za njom je izvirila njezina druga pratilja.

Izišavši, pažljivo je prekoračila mrtvo tijelo Don Luisa i stala, leđa okrenutih prema kolima, hladno i hrabro gledajući White Bulla. Sve žene bile su previše zaplašene a da bi mogle išta reći. Čulo se samo njihovo uzdisanje.

U kolima je ostao jedino svećenik, i Indijanac se nagne unutra kako bi ga natjerao da izide. U krilu starca primijeti drvenu kutiju. Nožem otvori poklopac i ugleda na crvenom baršunu srebrni križ i druge nabožne predmete. Pogleda ga. Svećenik odvrati pogled. Ispružio je ruku za kutijom, ali umjesto da je oduzme, Indijanac je zatvori.

Izvukavši se iz kola, White Bull osjeti opasnost i slijedeći svoj nagon, klekne. Ugleda pred sobom zaprepaštena lica triju žena. Možda ga je to upozorilo. Nije se prevario. U njegovoj neposrednoj blizini stajala je Judith podigavši objema rukama sjekiru mrtvog Indijanca. Na njezinu se bljedom licu ogleda-

la očajnička hrabrost. Znala je da mora prijeći samo nekoliko koraka i bit će dovoljno blizu, ali... ugleda pred sobom oštricu noža u Indijančevoj ruci i shvati da je izgubljena. Učini li još korak, zakoračit će u vlastitu smrt. Očajničkim krikom odbaci sjekiru koja se zaustavi u prozoru kola. Svećenik u kolima oklijevao je još trenutak, ali začuvši kako Judith viče, izide zaprepašteno gledajući što se vani zbiva.

White Bull prilazio je djevojci nalik na divlju mačku, oprezno i polagano, držeći u ruci nož. Judith je uzmicala pestrašena i nemoćna.

– Makni se od mene! – uplašeno će djevojka.

Gledajući je kako se povlači i slijedeći pogledom Indijanca što joj je prilazio, jedna od žena prekrije rukom udovičino lice kako ova ne bi vidjela ono što se moralo dogoditi svakog časa. Judith osjeti kako joj popuštaju živci i okrene se da potrči, ali je Indijanac jednim jedinim skokom dostigne i potegne za kosu. Dok je primicao nož njezinu grlu, začuje se glas djevojčina strica.

– Stani!

Svećenik je stajao držeći ispred sebe drvenu kutiju. Gledajući se neko vrijeme, oba su čovjeka osjetila kako popušta napetost između njih. Zabacivši djevojci ruke na leđa, Indijanac ju je odgurnuo do teretnih kola. Nož što ga je držao u drugoj ruci zataknuo je u korice. Skinuo joj je crnu maramu što ju je imala oko vrata i njome svezao ruke. Osvrnuo se zatim oko sebe. U blizini su dva preostala konja pasla suhu travu. Kad im je lagano zafučkao, oba su mu

prišla. Judithino je opiranje bilo beskorisno. Indijanac ju je podigao i posjeo na konja. Zatim se popeo na teretna kola i čulo se kako pregledava i pretražuje stvari što su bile u njima.

— Budi hrabra, Judith! Ništa ti nažao neće učiniti — hrabrio je u međuvremenu stric svoju nećakinju. — Oni su kao mala djeca.

Dok je on govorio, White Bull je već prebirao po stvarima. Izabrao je velik baršunasti zastor i bacio ga na zemlju tako da su mjedeni kolutovi, pričvršćeni za rub, zazvečali dotaknuvši zemlju. Jedan je od konja nervozno zarzao. Judith je pokušavala pokrenuti konja na kojem je sjedila i tako pobjeći, ali nije uspjela. Shvatila je da za nju nema izlaza iz ove situacije.

— Pazi da ne padneš, Judith! — poviče stric.

Bila je previše prestrašena da mu išta odgovori. Svi su šutke promatrali predmete što su jedan za drugim letjeli iz kola i padali na zemlju: gitara, srebrne čaše i zdjele, nakit, pehari, razne vrijedne tkanine, šeširi, marame, kristalni svijećnjak, velika zlatna zdjela i na kraju okovani sandučić što se pri padu otvorio i iz njega se prosula hrpa zlatnika.

Pratilje su smjestile udovicu u sjenu jednih kola i hladile je rupčićima. Dok je Indijanac izbacivao stvari iz kola, povremeno su međusobno nešto šaputale, no vidjevši kako se zlatnici rasipaju po zemlji, nisu više mogle izdržati a da ne reagiraju.

— Odjaši po pomoć! — poviče jedna od njih na španjolskom pogledavši Judith. — To je tvoja dužnost!

— Kažu da bi trebala da odjašeš po pomoć — prevede joj stric ženine riječi. — Kako vidim, već si pokušala. Konj se neće pomaknuti! — poviče okrenuvši se prema ženama. Bio je tako uzrujan da je nastavio govoriti engleski.

Indijanac je iskočio iz kola i rastvorivši zastor, počeo u nj slagati veći dio izbačenih stvari, stvarajući velik zavežljaj.

— Dona Francesca, moja je nećakinja već pokušala — nastavi svećenik na španjolskome. — Konj se ne želi pomaknuti. Ne možemo učiniti ništa drugo nego nadati se da će sve dobro završiti.

Žene su sa stravom u očima gledale preda se. Dona Francesca je ustala i zažarenih očiju gledala u svoje stvari. White Bull im se približio. Bolje ga pogledavši, udovičine oči nisu više izražavale strah i preneraženost. Žene što su stajale uz nju kao da su osjetile njezinu jačinu i hrabrost pa su se i one uspravile. Činilo se da je nešto njezine hladnokrvnosti prešlo i na njih.

White Bull je stao i obratio se jedino udovici.

— Daj mi svoje prstenje! — zapovjedi.

Znajući, međutim, da ga žena ne razumije, ispruži ruke kako bi joj pokazao što želi.

Polagano je svukla rukavice i počela s prstiju skidati prstenje. Vidjevši to, žene pokraj nje učine isto. Zatim su skinule naušnice i rukavice, stvorivši tako malu blistavu hrpu koju je Indijanac stavio u kožnatu vrećicu pričvršćenu za jaknu.

Bezizražajnog lica, već se okrenuo da ode, kad zamijeti oko udovičina vrata ovješ

briljantni medaljon. Dok je White Bull nožem rezao lančić i skidao privjesak, ženine su se oči stisnule u tanku crt. Ošinula ga je bijesnim i bespomoćnim pogledom. Uzevši medaljon, White Bull se okrenuo i pošao do svoga konja. Odjednom se zaustavio kao da je nešto zaboravio, okrenuo se i pogledao Judith što je, svezana mirno sjedila na konju.

Pokraj nje ležale su stvari zamotane u veliki zavežljaj. Indijanac pride svećeniku i zapovjednički pruži ruke prema drvenoj kutiji.

III

Jutarnje nebo bilo je plavo, bez oblaka. Pike je durbinom promatrao ne bi li opazio znakove života ili opasnosti. Pred njim se pružala ravnica obrasla travom što se lelujala pod blagim povjetarcem. Iza njega, prema sjeveru i zapadu, bregovi su bili obasjani ranim jutarnjim suncem. Sklopio je durbin i sjahao. Pastuh što ga je vodio sa sobom odskočio je u stranu i stao u blizini stijene.

Ponovo se divio prekrasnoj životinji divnog vrata, sjajne si-ve dlake, duge grive i repa.

— Kakvog li divnog konja! — zadiviljeno promrmlja Pike.

Rasedlao je svoju mazgu i pogledao pastuha.

— Jesi li imao ikada na sebi išta takvo? — upita Pike i pogleda životinju.

Sedlo je odložio na zemlju. Nije se mogao nadiviti konju. Podigao je pokrivač i približio mu se polagano i tiho, gladeći mu glavu i fićukajući. Ponajprije mu je lagano i mirno protrljao leđa a zatim ga njime pokrio. Podigao je sedlo i oprezno

ga osedlao. Pastuh se isprva opirao ormi što mu je stavljao na glavu, jer nije bio naviknut na metal. Orma koju je prije nosio bila je kožnata. Kad je, napokon, sve bilo gotovo, Pike je podigao pušku i uzjahao. Pastuh je zarzao kao da je željan pokreta. Pike se okrenuo prema jugu pogledavši dolinu. Zamijetivši svoju mazgu, izraz mu se lica promijenio.

— Mazgo — tiho će — ti si svoju dužnost obavila. Sada se možeš odmarati koliko god želiš, brstiti travu i piti, raditi što ti se prohtije.

Lagano je podbo konja, ali je odmah pritegnuo uzde i okrenuo se prema mazgi. Stajala je tamo gdje ju je ostavio, potištena i izgubljena. Podigla je glavu i krenula prema Pikeu i pastuhu, ali se zaustavila. Pike strese glavom ne znajući što da učini. Osjeti samilost prema životinji, ali znao je da ne smije popustiti tom osjećaju.

— Do vraga! — promrmlja.

Okrenuo se, podbo pastuha i ovaj se put nije okrenuo. Da je Henry bio prisutan, možda bi priznao kako je Pike konačno nešto naučio i da nije više premekana srca.

Pustio je konja da trči kako hoće, uživajući u brzini i osjećaju moći dok su letjeli preko travnjaka između zemlje i neba. Kada je konj napokon usporio, Pike se prisjetio svega što je proživio posljednjih dana. Pomislio je na svog mrtvog prijatelja Henryja i Komanča kojega je ubio prijateljevom puškom što sada pripada njemu. Čvršće stegne pušku i potapše konju vrat.

Začuvši grmljavinu, okrenuo se i pogledao prema sjeveru.

Vrhovi bregova bili su prekriveni crnim oblacima što su se skupljali na nebu okružujući bregove kao goleme crne ptice. Čim se pomaknuo u sedlu, pastuh je nastavio trčati. Pike mu dotakne grivu i namrgodi se. Tutanj grmljavine i nevrijeme što je nadolazilo pratili su ih prema jugu.

* * *

Stijene što su okruživale čistinu na kojoj je, položen na postolju, ležao mrtvi poglavica Komanča, bile su tamne i mokre. S borova spuštala se magla sve do zemlje natopljene kišom.

Lame Wolf podigao je glavu prema nebu pomičući usne, ali riječi što su se čule nisu izgovarale njegove usne. Pjesma smrti i osвете odzvanjala je svuda oko njega dok je on na svojem konju stajao miran pred postoljem tiho govoreći.

S jedne strane čistine odzvanjalo je bubnjanje. Tamo su sjedila trojica Indijanaca prekrivenih nogu, glava i tijela pokrivenih pokrivačima, i udarala o bogato ukrašene bubnjeve. Iza Lame Wolfa sjedila su na konjima druga dvojica ratnika, lica obojenih crnom bojom, kao i lice njihova vođe. Držali su u rukama koplja, štitove i ratničke toljage. Svakome od njih bio je preko ramena prebačen luk i tobolac sa strijelama. Novi se vrač oglasi prodornim, reskim glasom, da bi malo poslije zašutio, kako bi pjesmu odmah prihvatio jedan od Indijanaca koji su udarali u bubnjeve, i nastavio pjevati slabim glasom koji je odavao njegovu starost.

Unaokolo stajali su Komanči. Svi su promatrali obred. U jednoj grupi bilo ih je troje, jedan

od njih, mladi Indijanac, okićen ukrasima poglavice. Stajali su udaljeni tridesetak metara od postolja. Podalje od njih nalazila se grupa od dvadesetak ratnika, neki na konjima a neki stojeći pokraj svojih životinja i držeći uzde.

Jedino su Lame Wolf i njegova dva pratioca bili zajedno s vračem uz podnožje postolja. Bili su jedno, osjećajući se udruženi grubom uvredom što im je nanesena. Slušali su glas starog pjevača dopuštajući srcima da udaraju ritmom bubnjeva. Konačno vrač podigne obje ruke prema mrtvom poglavici. U jednoj je ruci držao čegrtaljku u obliku orlove glave, oštra, krvava kljuna, a u drugoj komadiće kože spletene u snop. U tami večeri crvenilo njegovih ruku blistalo je začuđujućom jarkošću.

Odjednom pjevanje utihne i bubnjevi zaniјeme. Lame Wolf podigne glavu i otvori oči, a vrač se okrene i pogleda ga. U njegovoj je ruci zveckala glava orla. Kroz crnu boju kojom mu je bilo obojeno lice prodirala je crvena boja krvi iz rana koje je sebi, u očaju, sam zadao. Izmučeno lice gledalo je u mladog ratnika. Rukama je tresao čegrtaljku i kožnati snop.

— Idi i osveti ga! — zapovjedi vrač ostrim riječima što su poput noža presijecale tišinu koja je vladala.

Dvojica ratnika pokraj Lame Wolfa odmah su uzjahala konje koji su poskakivali od želje da što brže krenu, a Lame Wolf je pristupio vraču, uzeo iz njegove ruke kožnati snop i uzjahao. Ubrzo su nestali u daljini.

Tišinu nakon njihova odlaska prekinuli su udarci bubnjeva is-

prepleteni dalekom grmljavinom.

* * *

White Bull, Indijanac plemena Kiowa, jahao je u smjeru sjevera kroz zemlju svojih rođaka Komanča, dlanom milujući križ što ga je držao u ruci. Rubin pričvršćen u sredini bljeskao se na suncu.

Posvuda uokolo rasla je trava prostirući se gotovo u nedogled, samo je ponegdje izvirivalo povećе kamenje. Otkako je napustio ljude i kočije što su ih on i njegova braća napali na putu, prošlo je već prilično vremena. Već se spuštala večer i vrhovi bregova što su se nazirali na zapadu bili su obasjani ružičastim svjetlom zalazećeg sunca.

Slijedio ga je konj na kojega je pričvrstio postolje za prijenos tereta, izrađeno od komada drva što ih je pronašao pokraj razbijene kočije. Oslonio ga je na dvije letve koje su se, održavajući ravnotežu, vukle po zemlji. Na postolje je smjestio zavežljaj sa svim dragocjenostima iz kočije, na zavežljaj svoje koplje, štit, luk i strijele u tobolcu, a povrh svega sanduk s vinom. Iza zavežljaja sjedila je Judith pokušavajući što je bolje mogla da održi ravnotežu.

— Pusti me, zašto me ne želiš pustiti? — govorila je Judith, mada je, već promukla od neprestanog govorenja, znala da je Indijanac ne razumije. — Pusti me da se vratim, pusti! Ako me ne pustiš, ipak će te uhvatiti — govorila je kroza suze. — Objesit će te! Znam!

White Bull je mirno jahao ne obazirući se na njezine riječi. Gibak, vitak, jakih mišića, u duge pletenice svezane kose koju

je ukrašavalo jedno jedino orlovo pero, jahao je šutke, divlji i krut, proživjevši već mnoge teške trenutke i mnoge nepravde što su mu bile nanesene. Obrazi su mu bili obojeni plavo i bijelo a tijelo nije bilo ukrašeno ratničkim bojama.

Judith je vidjela kako sunce polagano zalazi. Odjednom, konj kojega je jahala zastane preplašen i uznemiren. Na kamenu koji je životinja trebala prekoračiti, djevojka ugleda škorpiona. Lice joj problijedi od straha. Začuvši da je konj zastao, White Bull se okrene. Videći o čemu se radi, on zastane, ali zatim brzim pokretom ruke u kojoj je držao križ zdrobi škorpiona, nasmije se i nastavi put.

Iza njih ostao je na kamenu križ blistajući se pod zrakama zalazećeg sunca.

* * *

Već je svitalo kada je svećenik uspio pronaći konje koji su pobjegli nakon napada Indijanaca. Još su bili ukrašeni crnim perjem što su ga nosili vukući mrtvačka kola. Cijele se noći penjao stijenama, provlačio kroza žbunje ne bi li čuo neki zvuk koji bi izdao prisutnost konja. Grlo mu se već bilo osušilo i ni na što drugo više nije mogao misliti nego na konje i vlastiti spas.

Odjednom ih je ugledao kako mirno, pognutih glava, pasu. Iscrpljen, razderanih cipela, približio im se bojeći se da ne pobjegnu i tek kad ih je dotaknuo, vjerovao je da su zaista pred njim. Skinuo je s njihovih glava ukrase, izabrao jednoga i uz mnogo muke popeo se na nj. Na njegovo iznenađenje, konj je

odmah krenuo, a ostali za njim, brzo napredujući do puta za hacijendu. Stigavši na put, životinje su bez oklijevanja krenule poznatim putem. Tjerao ih je sve brže, očajan, ali ujedno i pun nade da će naći pomoć.

Ugledavši hacijendu, okruženu vinogradima i zelenilom, kao oazu u pustoši, osjeti olakšanje. Ušavši kroz ulazna vrata u dvorište, uzbuđeno mu dotrči u susret stariji čovjek. Iz ruke mu je pao svežanj drva. Kratkovidan, nije mogao prepoznati došljaka, pa je trčao za pridošlicom u predvorje. Bilo je vrlo rano u jutro i na prozorima su se pojavila snena lica da vide što se događa. Glasovi uzbuđenih ljudi ispreplitali su se s kokodakanjem kokoši i mijaukanjem mačaka, a iz jednog kuta predvorja režala su dva psa čuvara. Svećenik je usmjerio konja u sredinu dvorišta i gledajući u prozore ukrašene cvijećem, vikao:

— Zvonite uzbunu! Indijanci dolaze! Indijanci! Uzbuna!

Sagnuo se i projahao ispod svoda u jedno od unutrašnjih dvorišta. Sjahao je gubeći ravnotežu. Na licu mu se odražavala potpuna iscrpljenost. I konj na kojem je dojahao djelovao je izmoreno i iscrpljeno. Počeo je vikati miješajući španjolski i engleski kao u bunilu:

— Probudite se! Donosim strašne vijesti! Gdje ste? Zar nema nikoga?!

Prvi je naišao neki momak.

— Što je? — upita. — Zašto ste vi...

Svećenik ga uhvati za rame na i odgurne prema vratima.

— Zvoni! — zapovjedi. — Zvoni i ne prestaj dok se nisu svi ovdje skupili! Na oružje! Na-

padnuti smo! Brzo! Dojahao sam po pomoć! — vikao je gubeći glas.

Jedan od slugu dotrčao je s peharom vina i čašom. Zahvalivši mu, starac iskapi čašu. Već se oglasilo zvono. Odasvud se čulo trčanje ljudi. Skupili su se oko njega sa svih strana.

— Bilo je strašno — reče pruživši ponovo čašu. — Vašu gospodaricu Donu Francescu opljačkali su i sve joj oduzeli. Moj je nećakinja Judith zarobljena. Don Luis ubijen. Indijanci su nas napali sa svih strana. Ništa nismo mogli učiniti. Hrabro smo se borili, ali... ah, hvala...

— reče iskapivši već treću čašu vina. — Moramo se osvetiti za ono što su nam učinili! — reče jačim glasom. — Naši ljudi nisu smjeli umrijeti ni za što. Moramo se osvetiti — govorio je osjećajući se sve važnijim.

— Tišina! — začuje se odjednom s ulaznih kućnih vrata.

Svi su zašutjeli. Čulo se samo zvono što je i dalje zvonilo. Pod ulaznim trijemom stajao je Sanchez a uz njega tri meksikanska goniča stoke. Visok, profinjeni crta lica koje je, opaljeno suncem, odavalo čvrstinu i odlučnost, Sanchez je bio odjeven kao meksikanski gospodin u uske hlače i izvezen prsluk. Zakoračivši, ostruge njegovih čizama zazveckase.

— Što se dogodilo? — mirno upita.

— Mi... mi... bili smo napadnuti... Indijanci... su... napali su nas! Sve su nam oteli! Gotovo i sve konje. Jedva sam uspio pronaći ove koji su im pobjegli i...

Sanchez dade sluzi znak da uzbuđenom starcu natoči još

čašu vina i pričeka da je ovaj popije.

— Napali su nas iz zasjede. Ljudi su nam ubijeni, Dona Francesca opljačkana, moja nećakinja Judith oteta... na konju...

Još prije nego što je svećenik završio, Sanchez se okrenuo prema čovjeku što je stajao pokraj njega i mirno mu rekao španjolski:

— Dovedi ljude, konje i dvojica kola!

Dok je Miguel otrčao da izvrši nalog, Sanchez se okrenuo prema svećeniku i upitao:

— Tko je umro?

— Kako molim?

— Tko je ubijen?

— Don Luis, kočijaši i...

— Što je s Donom Francescom i ženama što su u njezinoj pratnji? — prekine ga Sanchez.

— Ona je još živa — nesigurnim će glasom svećenik.

— Gdje se to dogodilo?

— Ne mogu vam točno opisati mjesto. Jahao sam satim i...

Sanchez se okrene ne saslušavši ga, jer je u dvorištu odjeknula vika. Starac je gledao za njim. Zvono je i dalje zvonilo.

— Dok sam odsutan, za sve je odgovoran Don Pedro — reče Sanchez.

* * *

Sanchez potrči u dvorište a njegovi ljudi za njim. Žene i djeca ostali su oko svećenika nadajući se da će još nešto čuti o događaju koji ih je sve uznemirio.

— Upregnite u dvojica kola najbolja četiri konja. Požurite! Donesite hranu i vode! — zapovijedao je Sanchez. — Brzo! Ne smijemo gubiti vrijeme!

Sluge su u međuvremenu iz-

vele Sanchezova konja i konje trojice goniča stoke: Eduarda, Mariana i Joséa, dječaka ne starijeg od šesnaest godina, ali jakog i otpornog poput ostalih. Posluga je trčala dvorištem donoseći pokrivače, puške, hranu i sve ostale prijeko potrebne stvari što su ih, spotičući se jedni o druge, tovarili na kola. Kroz prašinu potrči prema njima djevojka, mješanka, bosonoga, crne kose što je lepršala na njezinu ramenu, otrcane odjeće svezane užetom oko pasa.

Zastala je gledajući strku i konačno pogledala u dvorište. Potrčala je prema vrtovima i drveću što je okruživalo tu krasnu staru kuću. U predvorju je stajao svećenik pričajući i dalje najbiranijim riječima o pustolovini što ju je proživio.

Među svim tim ljudima bio je netko tko uopće nije mislio na odmazdu. S prozora svoje spavaće sobe, trljajući još snene oči, mirno je slušao sve što se dogodilo. Na usnama mu je titrao podrugljiv smiješak. Nešto što je svećenik rekao o obiteljskom zlatu i nakitu potaklo ga je da brzo dohvati oružje. Don Gonzalo trčao je niza stube vičući neka mu netko dovede konja.

U dvorištu, konji su već bili upregnuti u kola. Kočijaši su se upravo uspinjali na svoja sjedala vičući i usmjerujući kola prema izlazu. Sanchez je već bio na konju. On i trojica goniča stoke izlazili su iz dvorišta.

Miguel se okrenuo gledajući za sobom i stavljao pušku u korice sedla. Nasmiješio se kada je vidio Don Gonzala kako trči za njima. Konji su podigli oblak prašine. Don Gonzalo je brzo uzajaho žureći za njima, kad

odjednom zategne uzde i zaustavi se. Pred njim je, usred prašine, stajala djevojka bezizražajna lica pružajući mu svježe ubranu žutu ružu. Don Gonzalo se nagne, ljubaznim osmijehom uzme ružu i nestane kroz vrata što su vodila na otvorenu ravnicu. Djevojka je ostala nepomično stajati. Crna joj je kosa okruživala lice na kojem se očitovao očaj. Kada se prašina slegnula, okrenula se i otišla.

IV

Dalje na sjeveru, na širokoj visoravni istočno od bregova Sangre de Cristo, jutarnje je sunce obasjavalo travu. Pticiju je pjesmu pratio zvuk vjetra u lelujanju trave. Pike je zaustavio konja i sjahao.

Rasedlavajući životinju, tiho je pjevušio i odložio sedlo na zemlju. Osvrnuo se i ne primijetivši ništa sumnjivo, odložio je i pušku pokraj sebe. Nije želio ništa riskirati. To što nigdje nije vidio nikakvu opasnost, nije ništa značilo.

Okrenuo se u smjeru sjeverozapada, prema udaljenim bregovima, i prisjetio se Henryja i njegovih savjeta kako mora postupati u životu. Sjetio se svega što mu je rekao da se pridržava i što da izbjegava, kao i njegovih posljednjih riječi u vezi s konjem orlovihi krila. Nasmiješio se, poželjevši da je stari Henry pokraj njega i da ga može vidjeti kako jaše tog prekrasnog konja.

Pogledao je pastuha što je mirno pasao u blizini. Potražio je malo suhog granja da bi zapalio vatru, raskrčio komadić zemlje i ubrzo se vinuo u zrak dim a zatim pokazao i plamen

potpirivan laganim vjetricem. Bio je zadovoljan što mu sunce grije leđa i pjevušio čeprkajući po vatri. Vatra se rasplamsala i Pike doda još suhog granja, lišća i bizonskog izmeta što ga je našao u blizini.

— Mislim da ćemo krenuti za Meksiko — reče obrativši se pastuhu. — Ili možda u Kanadu, ili ćemo ostati ovdje u okolici, jesti bizonsko meso i piti čistu vodu — doda zamišljeno gledajući u plamen.

Konj je žvačući podigao glavu.

— Što ti misliš o svemu tome? — upita Pike, a konj gurne njušku u manji grm plavoga cvijeća ne osvrćući se na njegove riječi. — Nitko nas ne može spriječiti da radimo što želimo — nasmije se Pike i dohvati lonac za kavu.

Ulio je vodu u posudu i postavio je na sredinu vatre. Ustao je, iz bisaga izvadio komad suhog mesa i otkidajući komadiće počeo žvakati promatrajući kako voda u posudi počinje vreti. Uskoro će se moći osvježiti jakim crnom kavom. Legao je u travu na leđa i ispružio se kako bi ga sunce moglo bolje grijati, a zatim promrmlja nešto za što je u posljednje vrijeme bilo vrlo rijetko prilike da kaže:

— Oh, kako sam sretan!

* * *

I White Bull se osjećao ugodno. Ispio je posljednji gutljaj vina iz boce i držao je okrenutu prema suncu ne bi li pronašao još koju kap preostalu na dnu. Uvjerivši se da je uistinu prazna, baci je. Alkohol je učinio svoje. Osjećao se neizmjereno ugodno i sretno. Usporio je konja kako bi životinja na kojoj su

bile stvari i Judith mogla proći, i kad je bila paralelno s njime, dohvati drugu bocu u namjeri da je otčepi. Putovali su gotovo cijelu noć odmorivši se samo nakratko.

— Nadam se da ćeš razbiti zube otvarajući bocu — ljutito će Judith gledajući ga.

Indijanac je čuo da mu nešto govori i pogledao je. Svidjela mu se ta djevojka iz koje je zračilo toliko otpora, gorčine i hrabrosti. Pitao se nisu li u nečemu slični.

— Prestani me gledati! — razljuti se djevojka. — Što se pretvaraš kao da me ne razumiješ? Neznalica si! Zločesto dijete koje ni samo ne zna što radi! Lijepo je to rekao moj stric! Čuješ li me?

U međuvremenu je White Bull izgubio strpljenje bezuspješno pokušavajući otvoriti bocu, te razbije grlo o letvu pričvršćenu za natovarenog konja. Potegao je dugi gutljaj i počeo tiho ficukati.

Indijanac pruži djevojci bocu dok su konji i dalje kasali jedan uz drugoga. Prvi je čas oklijevala, ali nije mogla odoljeti. Dohvativši bocu popije gutljaj i ubrzo osjeti osvježujući okus toplog slatkog vina. Pila je pohlepno pazeći da se ne poreže o razbijeno grlo boce. White Bull se nasmije vidjevši je kako pohlepno pije, ali se okrene i usmjeri konja do obližnje manje uzvisine pozorno osluškujući oko sebe.

Judith ga je oprezno gledala. Shvatila je da je napet, mada nije mogla razumjeti što je to opazio, čuo ili nanjušio. Možda miris dima ili nešto slično, ali bilo o čemu da se radilo, bilo je jasno da je usred ove pustoši

nešto osjetio. Svaki je mišić njegova tijela nagovještavao opasnost. Vratio se šutke do djevojke i ponovo joj svezao ruke na ledima, zatim dohvati luk i tobolac sa strijelama. Judith je bespomoćno plakala i vikala, bijesna i očajna.

— Ti si životinja i nadam se, ako si nanjušio drugu takvu životinju, da će te ona ubiti — jecala je iznemogla i tužna.

White Bull se na nju nije obazirao, već usmjeri konje prema sjeveru. U trenutku kad je potegnuo konja, uslijed naglog trzaja iz zavežljaja je ispala zlatna kopča ukrašena dragim kamenjem i pala na zemlju u blizini razbijene boce. Nitko to nije vidio, i tako je ostala ležati dok su konji nastavili put.

* * *

Ispivši posljednje kapi kave, Pike je lijeno ustao. Vrhom jezika iščeprkao je iz zuba zrno kave i ispljunuo ga u vatru. Ugasivši vatru, pažljivo je zemljom prekrrio zgarište i zatim spremio posudu za kuhanje. Navlažio je vodom komad tkanine i istrljao konju leđa i bedra. Vidjelo se da životinji prija osvježanje. Pike se nasmiješio a zatim odmaknuo od pastuha.

— Dosta, za danas nema više privilegija — reče smijući se.

Pregledao je dobro očuvana nepotkovana kopita životinje i snažne mišice nogu i tijela. Nije se mogao nadiviti ljepoti toga stvorenja.

— Da mi je samo znati odakle potječe... — promrmlja zadivljeno. — Ali bez obzira otkuda potječeš, jedno je sigurno: nema Indijanca koji ne bi dao i žrtvovao sve što posjeduje samo da te se domogne!

Dohvatio je pokrivač a tada, upozoren nekim osjetilom, podigne pogled. Isti je trenutak ostao kao sleden. Na brežuljku, uzvisini prema jugu, stajao je neki Indijanac šutke ga gledajući. Bio je to White Bull. Bez mnogo razmišljanja, Pike pohita prema pastuhu udaljujući se time od svoga oružja.

— Mirno... mirno... — tiho je govorio Pike. — Dodi, dodi ova-mo!

Znao je da sve ovisi od tih nekoliko trenutaka. Oblio ga je hladan znoj dok je posrtao prema konju mameći ga da mu pride.

Već je čuo udaranje kopita o zemlju. Indijanac mu se približavao. Pastuh je naćulio uši, okrenuo glavu i propeo se. White Bull je već bio na pola puta do Pikea nastojeći da povcima otjera pastuha iz Pikeove blizine. Zamalo mu je to i uspjelo, ali u posljednji trenutak Pike se uspio baciti naprijed i uhvatiti konja za gustu dugu grivu. Kad ga je konj, pokrenuvši se, povukao sa sobom, jedva je nogama doticao zemlju, no posljednjim se snagama, iskoristivši nagli pokret konja, uspio podići na njegova leđa. Nagnuo mu se nad grivu potičući ga da što brže trči a srce mu se smijalo od radosti osjećajući snagu životinje koju jaše.

Ne zaustavljajući konja, White Bull je nategnuo luk i odapeo strijelu, ali je na svu sreću promašio cilj. Vičući od bijesa, Indijanac je hitao za Pikeom. Shvativši uskoro da nikada neće moći dostići pastuha, usporio je konja i na kraju ga zaustavio. Pike je opazio da je Indijanac odustao, potegnulo je uzde i okrenuo se.

Dovoljno udaljeni jedan od drugoga, oba su se muškarca pažljivo promatrala. Pikeovo je lice odražavalo napor i strah koji je pretrpio, ali ipak je pro-našao umirujuće riječi da umiri konja netremice motreći Indijanca.

— Slušaj, sad smo bili blizu smrti — progovori na kraju Pike i potapša konja. — Od sada ću morati biti oprezniji.

Promatrao je kako White Bull ponovo napinje luk i cilja u njega. Prije no što je strijela poletjela, Pike potjera pastuha, tako da se zabila u zemlju iza njih. Indijanac bijaše začuden time što vidi. Lagano pokrenuvši konja ulijevo, potegao je drugu strijelu.

— Samo odapinji te male štapice, dragi moj — nasmiješi se Pike — ali nemoj mi se približavati! Ipak, moram te zaobići kako bih uzeo svoje stvari.

Kada je ponovo odapeo, White Bull potjera konja dok je strijela još bila u letu. Pike uzmakne s konjem da bi održao dosadašnju udaljenost od svoga protivnika i ponovo s olakšanjem utvrdi kako strijela pogada u zemlju. Smijao se zadovoljan, svjestan da je jašući ovoga pastuha siguran čak i nenaoružan. Očito je to i White Bull shvatio, pa je zastao. Pike mu se polako malo približio.

— Dodi, samo dodi... — mrmljao je Pike, ali se White Bull nije pomaknuo.

Konj i jahač stajali su kao iz kamena isklesani. Pike ga je gledao i glasno razmišljao:

— Ti si iz plemena Kiowa, zar ne? Igraš sa mnom opasnu igru. Koliko mi je poznato, ljudi kao što si ti ne odustaju lako od svojeg nauma. Tjerat ćeš svoga

konja tako dugo dok ne padne mrtav, nije li tako? Možda se varam? Čuješ li me? Ja imam konja orlovih krila, a ti, možeš li ti jahati na tom tvojem kuku?

White Bull je bezizražajna lica gledao bijelca i prekrasnog pastuha. Stisnuo je oči, naučen na psovke bijelih ljudi, koje dođuše nije razumio, ali je po izražaju lica tih ljudi uvijek mogao pretpostavljati što znače.

Pike pokrene svoga konja i počeo jahati ukrug oko Indijanca. Sužujući krugove, nastojao se prisjetiti nekih riječi jezika Kiowa, kojima ga je naučio stari Henry. Želio ga je razljutiti i razdražiti. Otvorio je usta da poviče, ali se predomislio. Onda se dosjetio riječi koje Indijanci toga plemena najviše mrze. Da, bilo je poznato da je najveća uvreda koja im se može nanijeti ta da ih se nazove puranima, te Pike počeo oponašati glasanje purana i mahati rukama kao da maše krilima.

Još je jače podbo pastuha i izmaknuo strijeli koju je White Bull odapeo i krenuo prema mjestu gdje je ostavio svoje stvari. Kad je stigao do njih, skočio je s konja ne ispuštajući iz ruke uzde, dohvatio pušku, otkočio je, okrenuo se i gledao u smjeru odakle je očekivao Indijanca. Kada se White Bull pojavio, Pike nanišani i odapne, ali promaši. Indijanac se sagnuo, okrenuo konja i odjahao. Pike je ponovo napunio pušku.

— Mogao bih vas tjerati, vas, Indijance — zlovoljno je mrmljao Pike. — Mogu krenuti u potjeru za vama, progoniti vas. Bolje da progonim ja vas nego vi mehe! — Slegne ramenima, spusti pušku i nastavi: —

A zašto sve to? Čemu to vodi? Ne želim umrijeti, barem još ne sada — doda tiho i zamišljeno i pogladi konja po njušci.

V

Dona Francesca sjedila je u sjeni nadstrešnice što su je od preostalih tkanina i pokrivača načinile njezine dvije pratilje, ne progovorivši ni riječi, iako su se sve to vrijeme njezine dvije rodakinje trudile da joj ugodu.

Obje nisu cijeli život radile ništa drugo doli brinule se oko Done Francesce. Od prvoga dana, kada se prije dvadeset i devet godina rodila u Madridu, ugađale su joj nadajući se da će im ona pružiti udoban život. Uvijek su je podsjećale na to da će zahvaljujući svojoj ljepoti i bogatstvu naći uglednog muža, i imale su pravo. Mada obitelj Don Garcija nije bila bogata, a i on je bio dvostruko stariji od nje, taj je brak bio poželjan zbog ugleda što ga je uživala njegova obitelj.

Dona Francesca otputovala je na njegov posjed u zabačeni dio jedne od sjevernih španjolskih kolonija kako bi se udala za čovjeka kojega nikada prije nije vidjela. Ubrzo je bila razočarana svojim brakom. Veza je ostala bez djece. Smrt njezina muža nije bila baš dolična takvom čovjeku. U svakom slučaju, Dona Francesca bila je sretna da može sve to napustiti i vratiti se u svoj pravi dom u Madridu. Svi su joj oduvijek samo ugađali i tako je bila naučena da se brine jedino o njegovanju svoje ljepote.

Briga koju su joj dvije rodakinje iskazivale pomalo joj je smetala.

– Gdje je svećenik? – upita zlovoljno.

Ogledala se oko sebe. Sunce je i dalje peklo obasjavajući ostatke kočije razbacane svuda naokolo na putu. Kada je upravo namjeravala ponovo nešto reći, ugleda u daljini ljude kako se približavaju. Pomoć je prihvatila kao što je uvijek sve u životu prihvaćala, nervozno i bez i najmanje prijaznosti.

– Evo ih! Stigli su! – poviče jedna od rodakinja.

Bezizražajna lica udovica je ustala i navukla neku haljinu što ju je našla među stvarima, te dok im se sve više približavao konjanik, krenula je do mrtvog tijela Don Luisa. Ležao je licem okrenutim prema zemlji. Udovica je kleknula pored nje ga pazeći da se ne zaprlja prašinom ili krvlju, te uzela u ruku čipkasti rupčić.

– Nastojte pronaći njihove tragove! – povikao je Sanchez svojim ljudima kada su se već dovoljno približili kočijama.

Trojica su odmah poslušala nalog, a Sanchez, Miguel i Gonzalo odjahali su do Done Francesce. Sanchez je sjahao i dohvatio čuturu obješenu o sedlo. I Miguel je sjahao i kleknuo do mrtvog tijela kočijaša, dok se Gonzalo uputio ravno do stvari što su preostale iz kola.

Držeći u ruci čuturicu, Sanchez je zabrinuto promatrao udovicu. Slušao je njezino uzdisanje i tiho mrmljanje njezinih rodakinja dok su je podizale i vodile u natkriven zaklon.

– Napadači potječu iz plemena Kiowa – zaključio Miguel pregledavajući koplje mrtvog Indijanca.

Sanchez potvrdno kimne i uputi se zajedno s Gonzalom k

udovici. Jedna od žena naglo se okrene i očajno vikne:

– Sve su odnijeli! Zlato, dragulje, sve!

Gonzalo odmah pogleda udovice ruke i sa žaljenjem spozna da na prstima nema više niti jednog prstena.

Sanchez se čudio kako to da nitko ne govori što je s Judith i pričekao još trenutak, ali kada je vidio da su svi zabavljeni drugim stvarima i da nitko i ne misli što se dogodilo s mladom djevojkom, upita:

– Dona Francesca, a djevojka, Judith, što se s njom dogodilo? Gdje je?

Miguel je već pretraživao prevrnutu kola, a zatim se i on okrenuo prema udovici koja ih je gledala glumeći potresenost.

– Je li istina da ju je Indijanac oteo?!

Udovica samo kimne i zaplaka, prihvativši prineseni rupčić licu. Sanchez joj pristupi i pruži joj čuturicu.

– Dona Francesca, moramo je pronaći! Svaki čas moraju stići kola za vas, a mi moramo slijediti trag jer je djevojka sigurno u životnoj opasnosti. Oprostite, ali sada vas moramo napustiti.

Okrenuo se već da ode kada začuje udovicu kako izgovara jednu jedinu riječ, opaka i vrebajući kao zmija:

– Zašto?

Nije se okrenuo da joj odgovori, požurio je do Miguela koji mu je pridržavao konja i uzjahao.

– Trag vodi na sjever? – vikao je Eduardo jašući mu u susret. – Našli smo trag dvaju konja! Jedan je konj očito natovaren teretom jer se uz konjska

kopita može slijediti i trag motki za prijenos tereta.

Nisu gubili vrijeme. I ostali su uzjahali konje i krenuli prema sjeveru. Dona Francesca gledala je za njima. Nije više ni uzdisala ni plakala i kada je maknula rupčić s lica, oči su joj bile suhe i hladne.

* * *

Pike je jahao laganim kasom. Oko njega prostirala se nepregledna ravnica obrasla travom. Stalno se osvrtao na sve strane pretražujući pogledom okolicu a ispod ruke držao je napetu pušku, spreman da u svakom času zapuca.

— Ovo je pregledni dio zemlje, konju. Ovdje mogu vidjeti svakoga tko bi nam se želio približiti, a na tebi je samo da pojuriš ako zatreba. Ništa nas ovdje ne može iznenaditi i nitko nas ne može napasti iz zasjede — reče i okrene se.

Dan je bio izrazito vruć. Usporio je konja, skinuo jaknu i stavio je na sedlo a zatim iskapio posljednju kapljicu vode iz čuture.

— Vrijeme je da pronademo negdje piće — reče Pike i skrene udesno od puta.

Gledajući vrhove bregova utočile u maglu što se uslijed isparavanja digla u visine, pomisli na vodu i pogleda male oblake što su se skupljali na plavom nebu. Nije se uvijek osjećao ovako neovisnim i slobodnim kao sada. Pokušao je naći slobodu neprestano tražeći nešto što ni sam nije znao kako izgleda. Mislio je da je pronašao sreću i vjerovao da je zadovoljan kad se oženio.

Nasmiješi se sjetivši se prizora u dućanu kada mu je ženin

otac rekao da su oboje bogati kada ništa ne trebaju i pustio ih da broje svoj novac razmišljajući o tome što je on, zapravo, želio reći. Ali Pike nije uspio. Krenuo je na zapad ne izučivši nikakav zanat i ništa nije znao osim što je imao dobro oko za konje, a to je mogao zahvaliti svojem ocu, trgovcu iz močvarnog dijela Devona u Engleskoj.

Sjetio se i svoje majke koja mu je s blagim ukorom u očima često ponavljala da je sanjar isto kao i ujak Jack koji se oženio i nastanio negdje na sjeveru u predjelu vječnog snijega i o tome pisao. Sjetio se oca koji je često govorio o ujaku Jacku i kako postoje takvi ljudi koji se teško privikavaju na civilizirani svijet. Pike opet pomisli kako je i on jedan od tih ljudi. Nikada nije osuđivao bilo koga iz svoje obitelji ili nekog od svojih prijatelja. Uvijek ih je samo promatrao i zavidao im na njihovu načinu života: ženili su se, dobivali djecu, svadali i međusobno natjecali. Neki su uspjeli, neki nisu. Jednom je objasnio svojoj ženi da on ne može tako živjeti, nego da mora poći daleko, upoznati svijet i nešto stvarno doživjeti. Pretvarala se da ga razumije i uvjeravala ga u svoju ljubav poljubivši ga za rastanak. Razmišljajući poslije o njoj, sumnjao je da ga se uopće još sjeća. Uputio se na zapad, daleko od gradova i naselja, u ničiju zemlju, koja još nije bila pripojena Američkim Državama.

Sjetio se svog prvog susreta s Henryjem na nekoj poštanskoj stanici. Upoznavši se, zajedno su popili čašicu rakije i odmah su osjetili međusobnu povezanost. Odlučili su da ostanu zajedno i krenu u istraživanje ove

zemlje koja je još bila vrlo tajnovita i uvijek puna iznenađenja. Henry mu je govorio kako u toj zemlji nema ničega što bi ih moglo podsjećati na civilizaciju: ni telegrafskih žica, ni čega drugog. Već idući dan uputili su se prema bregovima. Sjetivši se te noći, prijede prstima preko od žeđi raspucanih usana i ponovo pomisli gdje da nađe vodu. Uto ugleda iznad sebe lešinare. Pomisli kako je možda ipak negdje u blizini voda. Pažljivo nastavi put, neprestano se osvrćući, umiren da jaše područjem bez ijednog drveta ili većeg žbunja iza kojih bi ga netko mogao vrebati iz zasjede.

Gledajući lešinare, namršito se i dohvatio durbin. Zaista, u daljini ugleda manju baru. Priblživši joj se, opazi tragove bizona i nekih drugih životinja. Oprezno je obišao baru. Zemlja oko vode bila je tvrda i ispučana. Spremio je pušku u korice sedla i sjahao. Konj se uputio prema vodi. Pike uze čuturicu i otčepi je. Prišavši konju, promatrao ga je kako požudno pije. Ponovo je pogledao lešinare koji su neumorno kružili nad vodom. Očito su čekali da žrtva koju su osjetili negdje u blizini ugrine kako bi se mogli okomiti na nju.

Kleknuo je uz rub vode, uronio obje ruke u nju i umio se. Voda je bila svježija no što je pretpostavljao. Napunio je čuturicu, a konj je i dalje halapljivo pio. Dok su mu ruke bile duboko u vodi, začuje iza sebe neki šum i u odsjaju na površini vode ugleda lice Indijanca, onog istog s kojim se već susreo. Nije se još uopće stigao snaći, a White Bull ga je već

šćepao za glavu i uronio je u vodu.

Uzalud se Pike pokušavao osloboditi. Pastuh se uznemiren počeo trzati.

Dok se Pike osvješćivao, jedino je još uspio vidjeti kako Indijanac na njegovu konju odlazi i nestaje u daljini. Ustao je, ali je omamljen pao pa se ponovo uspravio. Kad se napokon osovio na noge, White Bull je već jahao prema sjeveru.

Pike se odmaknuo od vode. Iz glave mu je curila krv. Kad je pao na zemlju, udario je glavom o kamen. Stajao je omamljen, ne shvaćajući još što se dogodilo. Kad se malo sabrao, shvatio je što se dogodilo i od očaja pao je na koljena. Objema rukama obuhvatio je raskrvavljenu glavu. Shvatio je da je izgubio sve, svu slobodu i sve želje. To saznanje ga je pokosilo. Stisnuvši oči, pogledao je prema lešinarima i spustio zatim pogled tiho mrmljajući:

– Sada ionako ništa više nije važno. Imao sam konja orlovih krila, ali sam ga izgubio...

Negdje u blizini začuo je neki zvuk. Dohvati sablju, jedino oružje što mu je preostalo, spreman da se brani od nove opasnosti, ali ništa nije mogao vidjeti. Okrenuvši se prema vodi, začuje isti zvuk i ne mogavši išta razabrati, krene u njegovu smjeru. Odjednom, u manjem udubljenju u zemlji ugleda skrivenog indijanskog konja. Koprcajući se, životinja se pokušavala osloboditi užeta, stvari i ukrasa kojima je bila natovarena i o koje se soplela kliznuvši u udubinu. Pike je gledao začuđeno.

– Njega ste, znači, čekali? –

zlovoljno će Pike podignuvši glavu prema lešinarima.

Pike se nagnuo nad udubinu i pomogao konju da stane na noge. Promatrao ga je kako je ukrašen i obojen. Iako je izazivao dojam jake i čvrste životinje, bio je, dakako, slaba zamjena za njegova konja orlovih krila. Nije više bio tako ljut kao malo prije. Uhvatio je konja za uzde i odveo ga do vode promatrajući da li možda šepa, ali na svu sreću životinja se, čini se, nije ozlijedila. Njuškala je okolo i, očito žedna, požurila prema vodi.

Pike skine maramu sa svoga vrata i ovlaživši je vodom stavi je na ranu na glavi. Znao je da se Indijanac nadao da neće tako brzo pronaći njegova konja, ali ga je ipak pratila sreća. Dosjeti se da je ostao bez puške i prožme ga osjećaj nelagodnosti. Prstima prijeđe preko sablje i zaključi kako su ona i konj sve što sada posjeduje. Na svu sreću, približivši se vodi, ostavio je sablju ovješenu o rame, jer bi inače sada bio i bez tog jedinog oružja, a bez konja i sablje bio bi sigurno osuđen na smrt.

U međuvremenu se konj napojio i stajao mirno pokraj svojeg novog gospodara. Pike se nasmiješi pogledavši ga ponovo kako je ukrašen, i dok ga je tapšao po ledima, osjeti novu nadu. Bilo kako bilo, morao se diviti Indijancu kako mu se uspio približiti i priznao je u sebi da ga je zaista nadmudrio. Zaronio je ruku u vodu i potražio čuturicu što mu je ispala iz ruke kada ga je White Bull napao. Izvadivši je iz vode, uzjaše i pogleda prema nebu. Lešinara više nije bilo.

— Još nisi mrtav, Pike... — promrmlja i krene slijedeći tra-

gove što ih je ostavio pastuh.

Površina vode polagano se smirivala. Na zemlji je ostala Pikeova krznena kapa koju je zaboravio.

VI

Smeđa ruka čeprkala je po pijesku i zgarištu dok nije izvušla komadić spaljenog drva. Oči su pažljivo promatrale ugarak i Lama Wolf osjeti miris paljevine. Ustao je sa zemlje držeći ugarak u ruci i okrenuo se prema Indijancima što su stajali pokraj njega.

— Koliko je staro ovo drvo?

— upita jedan od Indijanaca sjedeći na konju.

— Jedan izlazak i zalazak sunca — odgovori Lama Wolf.

Ratnici su brzo uzjahali konje, a Lama Wolf kretao se polaganije, razmišljajući o čovjeku koji se zaustavio na mjestu kamo su oni upravo stigli. Zamišljeno je dotakao prstima amajliju što mu je visila oko vrata zahvaljujući zemlji što odaje svoje tajne.

Polagano su slijedili trag. Uz odjekivanje grmljavine, koja se i dalje isprepletala s tužaljka-ma njihovih ljudi, napustili su bregove i krenuli za tragovima što su vodili na jug, preko ravnice, gdje su u magli primijetili usamljenog divljeg psa kako uplašen zavija.

Kad su ponovo krenuli, jedan od ratnika pružio mu je njegov štit. Način na koji je čovjek naložio vatru potvrdio je pretpostavku mladoga ratnika da je čovjek koji je oteo konja mrtvoga poglavice bijelac. Već je prije slutio da je riječ o bijelcu. Bacio je komadić izgorjela drva što ga je držao u ruci, dohvatio koplje

i podigao ga prema suncu gledajući u sedam orlovih pera što su krasili vrh koplja. Zamišljeno mrmljajući, spusti koplje i potjera konja.

* * *

Judith je sjedila na zemlji naslonjena na drvo i spavala, iscrpljena od napornog puta. Otkako se White Bull vratio iz obilaska i ponovo otišao, prošlo je već prilično vremena. Prije nego što je otišao, svezao je djevojku kako ne bi mogla pobjeći. Kad se probudila, osjeti kako je obuzima novi osjećaj straha: što da učini ako se Indijanac ne vrati? Prepuštena sama sebi u ovoj divljini, vjerojatno bi ubrzo stradala. Umor je bio jači od straha i ona ponovo zaspi.

U snu je vidjela rodnu Irsku gdje je kao dijete živjela u bijedi. Ugledala je očevo lice što se razvedrilo čitajući bratovo pismo u kojem mu je ovaj predlagao da Judith pošalje k njemu. Odlazak djevojčice bio je za njezina oca olakšanje, usta manje koja je trebalo hraniti.

— Dijete, on je na dobru položaju. Živi u neke ugledne obitelji u Španjolskoj — rekao je tada otac. — Tamo te čeka posao.

Sanjajući, ugleda pred sobom brod kojim je putovala i osjeti ponovo vrućinu, zagušljiv zrak i prisjeti se neugodnih muha što su je pratile na putu. Želeći ih otjerati, probudi se. Kosa joj je pala na lice i izazvala takav san.

Iz daljine začuje približavanje konjskih kopita i osjeti olakšanje pri spoznaji da ipak nije ostala sama i napuštena usred divljine. Strese se, čudeći se samoj sebi kako se raduje da se vraća čovjek što ju je oteo. Bolje

pogledavši, začudi se. White Bull se približavao sa smiješkom. Jahao je najdivnijeg konja kojeg je ikada vidjela. Pokušala je razaznati slijedi li ga netko, ali bio je čini se sam. Indijanac je sjahao, priveo konja k njoj pokazujući joj svu njegovu ljepotu. Prerezao je remenje i sedlo je palo na zemlju. Izvadio je pušku iz korica i podigavši je u zrak vikao od veselja poskakujući kao dijete. Puška je odapela i White Bull izgubi načas ravnotežu. Spustio je pušku i pažljivo je promatrao želeći ustanoviti kako to čudo radi, ali ubrzo je odustao i ljutito je odbacio daleko od sebe.

Judith je sve to promatrala skrenuvši zatim pogled u daljinu, odakle se Indijanac malo prije pojavio.

— Da mi je samo znati kako si se domogao toga konja! — tiho će Judith. — Zašto je život tako okrutan i zašto ljudi ubijaju jedni druge iz najglupljih razloga?

White Bull joj je pomogao da uzjaše i izvadio bocu vina iz sanduka smještenog na vrhu natovarenih stvari. Trgnula se kada je razbio grlo boce o drvo. Kad su krenuli, Indijanac joj pruži bocu da se okrijepi.

* * *

Sanchez je zamišljeno gledao u nebo promatrajući oblake što su zaklonili upravo izašli mjesec. Cijeli su dan jahali polaganom i šutke očima istražujući okolicu, praćeni jedino topotom vlastitih konja i pucketanjem kože sedla. Tragovi koje su slijedili postajali su spuštanjem mraka sve neuočljiviji.

— José, kreni naprijed! Ti bolje vidiš od mene — obrati se

Sanchez mladiću koji je, naguvši se sa sedla, nastojao što bolje slijediti slabo vidljive tragove.

Jašući iza Josea, Sanchez je vidio kako se mladićevo tijelo u tami odražava kao sjena. Okrenuo se prema Miguelu što je jahao uz njega i bio najiskusniji od njih a ujedno i čovjek dobra srca na kojega se uvijek mogao osloniti, mada je, crnih brkova i divlja pogleda, izgledao zastrašujuće. Već su nekoliko godina bili zajedno, nerazdruživi, pružajući kao nadglednik posjeda i njegov pomagač svoje usluge ljudima voljnim da plate cijenu koju su zahtijevali. Zauzvrat, pružali su lojalnost, hrabrost i dugogodišnje iskustvo pri uzgoju stoke i obradi polja. Meksiko, u kojem su i rođeni, prirastao im je srcu i osjećali su se kao dio te prostrane zemlje.

Sanchez je pogledao i ostale jahače. Jahali su dovoljno polagano da im je mogao razabrati lica. Eduardo i Mariano, malo mlađi od Miguela i manje iskusni, bili su ipak ljudi na svom mjestu, hrabri i odlučni. Podalje je jahao Gonzalo na lijepom vrancu koji je imao u sebi nešto od čistokrvnog andaluzijskog konja. Gledajući Gonzala, Sanchez pomisli kako je taj čovjek nalik na svoga konja: dobrog izgleda, ali ne sasvim čiste krvi. Iz njega zračilo je nešto odbojno, nešto je u njegovu pogledu odbijalo ljude. U krvnom srodstvu s obitelji na čijem je posjedu živio, radio je samo kad bi mu se prohtjelo, a nikada nije imao mnogo volje. Brzo bi napustio posao i vratio se na hacijendu kako bi udvarao nekoj djevojci koja mu je upravo za-

pela za oko. Ipak, dobro je jahao i vrlo dobro pucao, a to je u ovom času bilo najvažnije i bilo je potrebno da svatko od njih, čak i mladi José, bude dobar strijelac i vješt borac.

Sanchez je zamišljeno promatrao sumrak. Razmišljao je koliko će još vremena moći slijediti trag prije nego što se budu morali utaboriti. Ispred njih jahao je José, iskorištavajući tračak svjetla na horizontu koji mu je još neko vrijeme osvjetljavao tragove.

Odjednom je naglo zaustavio konja, začuđeno gledajući preda se. Na kamenu je ugledao križ ukrašen dragim kamenjem što se bljeskalo pod oskudnom svjetlosti.

— Što je ovo, zaboga? — začudi se José i sjaše.

Kleknuo je uz kamen i ispružio ruku namjeravajući podići križ, ali ustukne psujući. Ljevom je rukom stiskao prste desne ruke. Dok su se Sanchez i ostali približili, stajao je pokraj kamena užasnut. Gonzalo je prvi sjahao i čizmom zgazio škorpiona a Mariano je podigao križ. Sanchez je gledao Joséa kako se okrenuo trljajući prste.

Udarcem križa o kamen White Bull nije, znači, usmrtio opasnu životinju. Još je bila napola živa kad joj se José približio.

— José! — poviče Sanchez.

— Ništa mi nije — umiri ga Jose. — Proći će...

Miguel mu pristupi, uhvati ga za šaku i rastvori je. Samo letimičan pogled na zacrvenjelu ranicu od uboda bio je dovoljan da shvati u kakvoj je opasnosti mladić.

— Vрати se natrag na hacijendu! — zapovjedi Miguel. — Oni tamo znaju što treba učiniti.

Mladić je nakratko oklijevao, ali oči su mu bile pune straha a ruka ga je pekla kao da se opekao vatrom.

— Jaši natrag! To ti zapovijedam! — uplete se Sanchez. — Ostaneš li s nama, osuđen si na smrt!

Povili su mu ruku i pomagavši mu da uzjaše, savjetovali mu da jaše oprezno. Križ što su ga pronašli na kamenu stavili su u jednu od njegovih bisaga. Gonzalo lagano udari konja rukom i životinja se uputi u smjeru juga noseći Josea prema hacijendi.

— Ovdje ćemo prenoćiti — zaključio Sanchez obrativši se ljudima. — Čim se razdani, nastaviti ćemo potragu!

Ljudi su se šutke razišli i neraspoloženi počeli obavljati svoj posao. Sanchez je zabrinuta lica pogledom slijedio trag koji je vodio u daljinu, tamo negdje gdje su nestali Indijanac i djevojka. Cijeli se dan opirao mislima o Judith, ali sve se više brinuo, ne mogavši pretpostaviti što će se sve dogoditi i hoće li je uopće pronaći.

— Judith, gdje si? — tiho će Sanchez.

Odgovorio mu je hladni sjeverni vjetar što je dodirnuo njegovo lice.

VII

Noć je bila mračna, bez mjeseca, tako studena da se hladnoća čovjeku uvlačila u kosti. Pike nije mogao spavati. Morao je neprestano biti na nogama kako bi, udarajući rukama o tijelo, donekle sačuvao malo topline u sebi. Konj je ležao i spavao. Pike nije mogao zapaliti vatru jer, bez obzira što bi ga svjetlost vatre mogla odati, njegove su se

šibice nalazile u džepu krznog kaputa pričvršćenog na pastuhovu sedlu.

Otišao je do konja i legao uz njega nadajući se da će ga toplina životinje zagrijati, i nije se prevario. Konj je ležao tako da se Pike mogao priljubiti uza nj i donekle ugrijan zaspati.

Još su spavali dok je svitalo. Kad su se probudili, Pike je uzjahao i krenuli su slijedeći pastuhove tragove. Bili su gladni i iznemogli. Pike se osjećao kao čovjek što plovi na krhkoj splavi i nije mogao a da ne razmišlja o tome koliko će još dugo moći ovako preživjeti.

Ponovo se sjetio riječi staroga Henryja koji mu je toliko puta ponavljao da nije Indijanac ni vuk i da je zemlja u kojoj se kreće za njega strana, te da stoga mora živjeti indijanskim načinom života ili umrijeti. Promatrao je tragove ispred sebe i sa sjetom čeznuo za pastuhom koji je samo tako kratko vrijeme bio njegov. Bio je svjestan da na ledima te životinje ne bi imao nepravilika. Bio bi uz nju jak kao najjači Indijanac, ako ne i bolji! Rukom je dotaknuo dalekozor ovješeno o vrat. Dalekozor i čuturica za vodu, to je bilo sve, izuzevši sablje, što mu je preostalo. Otčepio je čuturicu i primakao je ustima gledajući prema sjeveru.

Pogled mu se zaustavi na nečem čudnom. Nije mogao odrediti što je to. Potjera konja naprijed. Približivši se, vidio je da je to njegovo sedlo što ga je Indijanac ovdje ostavio. Uza sedlo ležale su sve njegove stvari, sve osim puške. White Bull ju je, doduše, ovdje ostavio, ali je Pike nije primijetio. Sjahao je, odmah podigao kaput sa zemlje i

obukao ga. Osjeti ugodnu toplinu.

— Uzeo ju je, dakle — promrmlja Pike trljajući dlanom neobrijano lice. — Nije važno, ionako je unutra bio još samo jedan metak!

Osedlavajući konja, ugledao je uz otiske pastuhovih kopita tragove još jednog konja koji je, sudeći po otiscima, nosio teret. Uz tragove kopita, naime, vukle su se s obje strane dvije tanke crte što su ih očito stvarale motke tovarnog postolja na konju. Nedaleko od sebe ugleda grlo staklene boce, u kojem je još bio čep. Opazi i otiske ženskih stopala i začudi se.

— Ovako očito ostavlja tragove... — promrmlja Pike podignuvši stakleno grlo boce. — Znači da se taj Indijanac zaista nikoga ne plaši. Kakav je to čovjek? Što znače ovi otisci ženskih stopala? — doda zamišljeno. — U svakom slučaju, ne napreduje brzo. Odakle mu boca s vinom?

Zamišljen je uzjahao i krenuo za tragovima.

Lame Wolf gledao je izlazak sunca zažarenih očiju od želje za osvetom. Zajedno sa svoja dva pratioca stajao je mirno dok su njihovi konji brstili divlje trešnje što su rasle uz vodu. U travi su naišli na tragove što ih je ostavio u žbunju svezan konj, zatim tragove ljudskih nogu u vlažnome tlu uz vodu. Naišli su i krznjeni šešir što ga je netko ostavio ili zaboravio. Uočili su i tragove krvi, a i duboke tragove pastuha, koji su vodili prema sjeveru.

Lame Wolf stisne oči želeći doznati samo još jednu stvar.

Uperio je ruku prema vodi i jedan od pratilaca sjaše da bi pretražio dno bare. Pobjedonosna izraza lica izvukao je luk i dvije strijele, sve pričvršćeno za kamen kako ne bi isplivalo na površinu. Indijanac se zadovoljno nasmiješio i ispružio ruku. Bio je dovoljan samo jedan pogled na luk i izrezbarene strijele na kojima su bili pričvršćeni komadići kosti, i Lame Wolf je znao kome pripadaju.

— Kiowa! — poviče Indijanac.

Na njegov uzvik dvojica pratilaca naglo su se okrenula začuđeno ga pogledavši, kao da ne mogu vjerovati njegovim riječima. Lame Wolf je okrenuo konja i krenuo dalje, ne odvrćajući pogled s traga što ih je vodio prema sjeveru.

Rukom dodirne kožnati snop što ga je nosio sa sobom i podigne prema nebu.

— Recite mi, o bogovi, koga moram ubiti kako bih osvetio našeg poglavicu? Hoće li smrt bjeloputnog biti dovoljna ili ćemo morati ubiti našeg rodaka iz plemena Kiowa? Uvjeren sam da on jaše svetoga konja ne znajući što čini.

Pogledao je u nebo i jedan od pratilaca poviče:

— Bijele guske lete prema jugu!

Činilo mu se da sve do njega dopire ritmički lepet krila dviju bijelih gusaka što su nestajale u daljini. Napredujući polagano prema sjeveru, bio je zamišljen i tužan.

White Bull izradio je novi luk i uperivši ga prema nebu, divio se svome oružju izrezbarenom iz suncem isušenog kvrgavog

drveta što ga je teško pronaći u ovom dijelu zemlje. Jedino nije imao vremena da ga uljepša ukrasima. Spremio je nož i približio se teretnom konju ne obazirući se na djevojku. Tražio je neko uže koje bi mogao pričvrstiti za luk, ali sve što je imao na raspolaganju, činilo mu se predebelim. Kada se već gotovo odlučio za komad kože što mu je u resama visila oko pasa, ugleda među stvarima natovarenim na konja blještavi predmet – gitaru.

Dakako, on nije znao što je to, ali mu se svidio ugodan zvuk što ga je taj predmet proizveo kad ga je bacio među stvari koje je izabrao među predmetima u kočiji. Pružio je ruku i dohvatio taj čudni predmet. Brzim pokretom iščupao je jednu od žica i svezao je oko luka. Djevojka ga je začudeno pogledala kad je bacio gitaru u stranu. Tišinu je prekinuo lagani zvuk žica i zatim sve ponovo utihnu.

Indijanski luk mora biti kratak i jak kako bi strijela odapeta njime prodrila što dublje u debelu, čvrstu bizonovu kožu i meso. Indijanci plemena Kiowa često su bili spominjani kao jedni od najvještijih u izradi tog oružja i oduvijek su bili poznati kao ponositi i iskusni jahači i lovci. Braća White Bulla bila su visoka i kršna. Njihova lovačka područja prostirala su se širokim dijelom zemlje, od istoka sve do sjevera. Kiowe su bili jedni od prvih kojima je, prije kojih tri stotine godina, uspjelo pripitomiti konje. Sada, kada su živjeli kao nomadi, često su prodirali sve do Meksika u potrazi za plijenom.

– Ovaj pothvat u koji se White Bull ovaj put upustio bio je

do sada najdulji. Onaj dan kad su krenuli, bilo ih je osmoro, a sada, nekoliko mjeseci kasnije, on je jedan od jedine dvojice preživjelih i jaše prema sjeveru nastojeći doći do svoga plemena. Načas se upitao je li njihov voda Niski Jastreb već stigao do plemena. Pokušavao ga je zamisliti kako okružen radoznalima priča o svemu što se dogodilo. White Bull je znao da Niski Jastreb može brzo napredovati tjerajući konje što su ih oteli onim ljudima koje su napali, dok se on, opterećen svim tim teretom i djevojkom što je vodi sa sobom, može samo polagano kretati. Okrenuo se, znajući da njegovi progonitelji nisu daleko.

Ni u svojim najluđim snovima nije se nikada ni načas ponadao plijenu kao što je ovaj koji sada posjeduje: ovaj je konj najljepša i najdivnija životinja koju je ikada vidio, a djevojka mu se činila umiljatom i dobrom. Nadao se da će ga s vremenom prihvatiti i razumjeti. Zlato i drago kamenje blistalo je najdivnijim bojama. Znao je da će mu se sva njegova braća diviti na hrabrosti i lukavosti, nedvojbeno potrebnim da bi se domogao takvog bogatstva.

U ruci je držao napeti luk i dvije tanke strijele na koje je još trebalo pričvrstiti ubojite oštre vrškove. Ponovo je pogledao zavežljaj i ovaj put primijetio staklene ukrase svijećnjaka što se blistao na suncu. Posegnuo je za jednim od ukrasa i otkinuo ga pričvrstivši ga potom za strijelu. S drugom strijelom postupio je na isti način i ubrzo je posao bio završen. Izvukavši zatim svijećnjak iz zavežljaja, bacio ga je na zemlju gledajući

kako se skupocjeni predmet uz tresak razbija o tlo.

Bilo mu je jasno da je izložen opasnosti jer ih je na ravnici, gdje nije bilo mogućnosti da se igdje sklone, svatko mogao brzo uočiti. Da je sâm, brzo bi mogao pobjeći jašući konja što je ovaj, ali u tom slučaju i djevojka i sve blago bili bi za nj zauvijek izgubljeni.

Znao je da ga netko slijedi i proklinjao je samoga sebe što ga je svladala samilost pa nije ubio onog bijelca kojemu je oteo konja i ostavio ga ležati pokraj vode. Ali nije mogao ubiti čovjeka koji mu nije ništa skrivio.

Bilo mu je jasno da ga progone i Meksikanci koji se sigurno žele domoći svoga blaga. Pobjeći progoniteljima mogao je jedino brzinom ili služeći se zaklonom. Brzina je, dakako, bila isključena, i stoga je pogledom tražio neki zaklon među prvim obroncima bregova koji se, znao je, ubrzo moraju pojaviti. Kada se domognu bregova, moći će se skloniti i namamiti svoje progonitelje na pogrešan trag. Tako se barem nadao. Kad bi opasnost minula, on bi ponovo krenuo na istok, prema zemlji svoga plemena. Ali bregovi u kojima bi pronašao zaklon bili su za sada predaleko.

White Bull poigravao se svojim novim lukom i u glavi mu se rodila nova zamisao. Teretnom je konju već bilo lakše nositi teret jer je u međuvremenu mnogo toga bilo odbačeno. Indijanac je pogledao djevojku kako umorna i izmučena sjedi na konju. Što je više razmišljao, bio je sigurniji da će njegova nova zamisao biti izvediva, ali prvo je trebalo da obavi nešto

vrlo važno. Tiho je zazviždao i konj se zaustavi. White Bull posegne u džep svoga kaputa. Kada ga je Judith pogledala, vidjela je da u ruci drži komad sušenog mesa koje je upravo prinosio ustima. Zubima je prihvatio meso i zatim nožem odrezao polovicu koju je dodao Judith.

— Jedi! — zapovjedi White Bull i začudi se da djevojka s gnušanjem u očima gleda meso.

Nije mogao razumjeti zašto odbija za njega tako ukusan zalogaj. Nije mogao dopustiti da je skrši glad, i stoga oprezno prihvati njezinu glavu i ponovo joj pruži meso. Judith ga načas začuđeno pogleda a zatim ipak otvori usta i zubima prihvati pruženi zalogaj.

— Jedi! — zapovjedi ponovo Inijanac, ali glasom u kojem se očitovala zabrinutost.

Još je neko vrijeme promatrao djevojku a zatim se uspravo u sedlu, podbo pastuha i pojurio naprijed. Konj na kojem je sjedila Judith naglo se trgnuo želeći što brže slijediti pastuha. Ne očekujući tako žestok trzaj, djevojka se zanjihala i pala sa životinje.

VIII

Gonzalo je jahao pažljivo slijedeći tragove i povremeno pogledavao u daljinu. Tragovi za kojima su krenuli bili su jasni i nije bio ni najmanje bojazni da ih izgube. Budući da gotovo ni trenutka nije svraćao pogled s puta, ljudi oko njega počeli su ga zadirkivati da je kratkovidan.

Gonzalo je prihvatio šalu sa smiješkom, želeći pokazati kako je sa svima u vrlo dobrim odnosima. Ali njegov je vid bio

tako besprijekoran i oštar da se mogao mjeriti s bilo kime, a rezultat takva vida držao je u lijevom džepu svoga kaputa. Naputu, naime, odjednom je primijetio nešto svjetlucavo. Brzo je skočio s konja hineći da želi skloniti s puta ostatke razbijene boce i uspio je sakriti u džep prekrasnu kopču što je ležala na zemlji ukrašena najljepšim dragim kamenjem. Od onoga trenutka kada je Gonzalo bio dovoljno odrastao da shvati tko je nezakoniti sin starog Don Josea, njegov se život sastojao od ovakvih većih ili manjih prijevarama kojima je nastojao izvući što više koristi za sebe.

Dovoljno razuman, uvijek se odnosio prema svojem ocu s poštovanjem, znajući da će iz toga izvući korist. Stoga je i odolijevao plamenim pogledima maćehe Done Francesce koja se, samo četiri godine starija od njega, očito namjeravala s njime bolje upoznati... Svojedobno, kada se njegov već stari otac oženio tom mladom ženom, Gonzalo je, dakako, bio vrlo razočaran i zabrinut jer time je on bio gotovo razbaštinjen.

Utjehu je, međutim, našao u tome što je brak na njegovu sreću ostao bez djece. Vrijeme je provodio u dokolici, pretvarajući se da ipak nešto radi. Budući da je uvijek jeo za očevim stolom, pri svakoj mogućoj prilici nastojao je naglasiti u koliko se mjeri zalaže za hacijendu i radi. Uz vrlo malu očevu pomoć, uspio je sebi sam stvoriti dobar položaj. Pobrinuo se za udoban smještaj, lijepa odijela, dobru hranu i najbržeg konja u okolini.

Tako je dobro glumio ljubaznost i pristupačnost, da se čak

ni Sanchez, nadglednik hacijende, koji je uživao Don Joséovo puno povjerenje, nije mogao požaliti na njega. Svi su ga smatrali ambicioznim ogorčenim čovjekom koji ne poštuje nikoga a najmanje sebe, i kao takvog su ga i prihvatili. Postojala je osoba koja ga nije samo prihvaćala nego i voljela. Jašući, prisjetio se sada njezina lika kako zaprljana i očajna stoji u dvorištu pružajući mu na rastanku žutu ružu. U njezinu je pogledu pročitao da zna kako je on ponovo prevaren.

Dan očeve smrti, koji je toliko priželjkivao i toliko od njega očekivao, završio je za nj kao najveće razočaranje koje ga je ikada snašlo. Nakon očeve smrti i povratka njegove udovice u Španjolsku, nadao se ne nasljeđu cijelog imanja, ali preuzimanju uprave nad njim i time priličnoj zaradi. Ali sve su njegove nade propale kad je udovica proglasila upraviteljem ne njega, već svoga brata Pedra, duševnog i tjelesnog bolesnika koji je došao na hacijendu samo zato kako bi možda ozdravio i donekle se oporavio. Nikada nije napuštao kuću i većinu je vremena provodio u svojoj sobi. Pri samoj pomisli na to, Gonzalo tiho zastenje, ali ga u mislima prekine Sanchezov povik. Uplaši se da je ovaj put možda netko drugi pronašao na putu neki nakit ili nešto slično, ali nepotrebno se prestrašio. Ljudi su stajali okupljeni oko razbijene vinske boce i Miguel je upravo mirisao ostatak tekućine skupljen u komadiću stakla, dodirujući je i jezikom.

— Nisu daleko odavde... možda šest sati... — zamišljeno zaključio Miguel. — Ne više!

— Sjahat ćemo — odluči Sanchez. — Konjima je potreban odmor.

Sjahao je i dalje pogledom slijedeći tragove. Svi su ostali učinili isto i krenuli za njim vodeći za sobom konje. Jedino Gonzalo nije sjahao.

— Idem u izvidnicu i kada vidim što se naprijed događa, vratit ću se da vas obavijestim — javi se Gonzalo.

— Ako išta primijetiš, javi nam — reče Sanchez oprezno ga pogledavši. — I pazi da nas ne izgubiš!

Gonzalo osjeti olakšanje pri samoj pomisli kako će sada biti pred njima i time u mogućnosti da prvi naiđe na sve što možda leži na putu. Podbo je konja i pojurio naprijed.

— Dobro otvori oči! — poviče za njime Eduardo i nasmije se. I svi se ostali nasmijaše.

Gonzalo je ubrzo naišao na razgaženu travu, novi dokaz da je Indijanac prošao ovim putem. Ali uz njemu već dobro poznate tragove, naišao je i na novi trag koji je dolazio s juga. Malo podalje ugledao je u travi pušku i ponovo jednu razbijenu bocu, ali to je bilo sve. Dragocjenostima ni traga. Ljutit, Gonzalo opsuje i okrene konja pogledom pretražujući tlo. Suviše zaokupljen ljutnjom jer nije pronašao niti najmanji komadić nakita, nije razmišljao odakle ovdje puška. Načas se okrenuo prema ljudima što su ga polagano slijedili. Skinuo je šešir mašući njime kako bi ih upozorio. Mada su bili prilično daleko iza njega, učinilo mu se da su mu odgovorili na isti način. Zaokupljen svojim mislima, opazio je samo da su uzjahali.

Nešto ga je navelo da pogleda prema horizontu.

Izdaleka, s jugozapada, približavala se manja skupina ljudi koji su očito slijedili nečije tragove. Osvrnuo se prema svojim prijateljima, a zatim ponovo počeo promatrati strance što su se sve brže približavali jašući utroje u redu. Stisnuo je oči kako bi bolje razabrao tko su, i odjednom spozna da su to Indijanci. Način kako su jahali svoje male konje samo je potvrdio tu spoznaju. Gonzalo naglo okrene konja, ali se odmah predomisli. Zaključio da je Sancheza već ionako upozorio i da će oni i sami ubrzo primijetiti Indijance. Najbolje neka se sami izvuču iz škripca, a on će krenuti dalje kako bi se što prije domogao onoga što je njegovo i na što već od svoga rođenja ima puno pravo. Još je trenutak gledao malo jednu malo drugu skupinu ljudi, a zatim je okrenuvši konja odjahao dalje.

* * *

Već je bilo skoro podne kada je Pike čuo neke čudne zvukove koji kao da su najavljivali opasnost. Zastao je osluškujući, a zatim odjahao kroz manju dolinu do brežuljka što se uzdizao pred njim. Zvuk je postajao sve glasniji i uskoro je mogao razaznati glasni topot konjskih kopita. Rukom je obuhvatio sablju i jahao naprijed napeta lica i očiju uperenih u daljinu. — Sve mi se čini da su to Indijanci — promrmlja sam za se. — Samo naprijed, momci! — poviče kao da želi sama sebe ohrabriti. — Mogao bih vas možda i iznenaditi!

Odjednom, na vrhu brežuljka ugleda ispred sebe Indijanca.

Pojavio se tako naglo i nenadano kao da je izrasla iz zemlje. Nekoliko trenutaka kasnije zaustavio se pred njime na udaljenosti ne većoj od dvadesetak metara.

Pike je očajnički pokušao okrenuti konja, ali White Bull, Indijanac što se našao pred njime, već je podigao luk i odapeo strijelu. Pike podbode konja, ali odapevši strijelu, Indijanac se odmaknuo malo dalje, kao da se poigrava s njime isto onako kako se dan prije Pike poigravao s njim. White Bull je nogama usmjeravao konja dok je rukama napinjao luk u namjeri da odapne novu strijelu. Kad je Pike konačno uspio doći do vrha brežuljka i uz povik napasti protivnika, White Bull zaustavi konja te mirno, bez i najmanjeg uzbuđenja na licu, nanišani u Pikea. Strijela mu se zabola u bedro i zamalo ga zbacila s konja, ali se Pike uspio zadržati na njemu viseći sa strane. Svladavši strašnu bol, stisnuo je zube i uspio nekako umiriti konja. Kad je pogledao naprijed namjeravajući novim snagama napasti Indijanca, na uzvisini nije bilo više nikoga. Pikeu se učinilo kao da je sve sanjao, jedino su odjek kopita u daljini i strašna bol u bedru govorili da je sve ipak bila istina.

Teško dišući, uz kletve, sjahao je s konja i spustio se u travu. Zaprepašteno je gledao strijelu u svome bedru i nogu što je podrhtavala. Stisnuo je zube, uhvatio strijelu i povukao je iz bedra. Kako bi vršak strijele oslobodio iz rane, morao je povećati ranu. Pozlilo mu je od silne boli. Tresući se od boli, očistio je ranu, skinuo maramu kojom je povezao glavu i svezao

njome nogu iznad rane kako bi zaustavio daljnje jače krvarenje.

Dohvatio je strijelu što ju je iščupao iz bedra i gledao je sa čuđenjem. Na vrhu je bio pričvršćen komadić stakla, sav zaprljan njegovom krvlju. S gnušanjem ga odbaci i dohvati čuturicu potegnuvši gutljaj tekućine kako bi se okrijepio. Dok je pokušavao zaustaviti krvarenje, sjetio se svoje puške i nije mogao razumjeti zašto se Indijanac nije njome okoristio.

Ogledao se i opazio u travi svoju sablju. U blizini je stajao konj i mirno ga čekao. To što ga ta životinja nije napustila bila mu je sada jedina utjeha. Od boli i bijesa oči mu se ispuniše suzama. Podigao se oslanjajući se na sablju. Pogledavši strijelu, stresao se, duboko uzdahnio i pokušao ostati na nogama.

— Malo je nedostajalo da mi probode crijeva — mrmljao je zlovoljno. — Što sada, stari moj? — nasmiješi se obrativši se konju. — Kako to da nisi pobjegao?

* * *

Komanči su prvi stigli do manje uzvisine i zaustavili konje ugledavši u ravnici četiri jahača. Približavali su se galopom. Lane Wolf zaključio da su to bijelci. Vidio je kako su, zbunjeni, zaustavili konje i promatrali ih. Lane Wolf se okrenuo prema sjeveru i još jednom pogledao trag za koji se zakleo da će ga slijediti sve do svoje smrti.

Uto odjekne hitac. Ratnici pokraj Lane Wolf-a uzbuđeno su mrmljali gledajući ga sa zaprepaštenjem. Indijanac je bio pogodan metkom koji je u njega opalio Mariano koji je podigao

pušku i pucao u trenutku nesmotrenog refleksa izazvanog strahom. Sanchez je vidio da će Mariano pucati i povikao mu da ne puca, ali bilo je prekasno.

O tome događaju govorit će se još mnogo godina kasnije, kada će ovaj dio Meksika već biti pripojen Američkim Državama. To što se zbilo bio je samo mali okršaj šačice ljudi s obje strane i malo je ljudi ubijeno, ali povod zašto se uopće dogodilo to ubijanje mogao bi poslužiti kao pouka svima i svatko bi mogao iz toga nešto naučiti. Ali ipak, nitko nije ništa naučio i poslije je opet sve bilo uvijek isto. Ljudi su umirali, muškarci, žene i djeca zbog nagle i nepromišljene borbe izazvane strahom i nesmotrenošću.

Stajali su jedni nasuprot drugima: četvorica protiv trojice. Sancheza nije i najmanje umirivala brojčana nadmoć Meksikanaca. Bio je ljut da je uopće došlo do svega toga. Gledao je prema Indijancima dok je slušao kako njegovi ljudi pune puške.

— Daj nalog za pucanje! — odjednom će Miguel. — Svaki je trenutak dragocjen!

Sanchez je znao da Miguel ima pravo, ali nešto se u njemu tome protivilo. Okrenuo se prema Miguelu ugledavši u njegovim očima bespomoćni bijes, ali ne mogavši se odlučiti što da učini. Odjednom je doprla do njih pjesma smrti.

Lame Wolf pjevao je pogledom uperenim u daljinu držeći u ruci koplje ukrašeno perjem. Pjevao je za prijatelje i za neprijatelje, za Sancheza, Mariana, svoje ratnike i samoga sebe, oblikujući čudne žalobne riječi što su zaklinjale preživjele na

daljnju borbu. Divlje, očajničke riječi zakletve širile su se cijelom dolinom postajući dio nje.

— Komanči — tiho će Miguel začuvši pjesmu.

Sa turobnim smiješkom u očima Sanchez pogleda svoga druga.

— To što nam sada predstoji, ne bih želio ni najljućem neprijatelju — mirno će Sanchez.

Iz opasača izvukao je revolver i rukom pokazao ostalima neka se postave pored njega. Načas mu se pogled susreo s Marianovim, u čijim se očima vidjelo da se osjeća krivim, no Sanchez mu se nasmiješi. Sada, kad je smrt bila pred svima njima, više nije bio ni ljut ni ogorčen.

Tužaljka što ju je pjevao Lame Wolf prešla je u trenutku u očajnički krik i stavivši koplje ispod desnog koljena, potjerao je konja naprijed. Druga dva ratnika bijesnim galopom također su pojurila. Sanchez ih je promatrao kako dolaze pripivši se uz konje.

— Čekajte! — zapovijedi Sanchez i polako podigne revolver.

Lice mu je bilo ozbiljno i napeto.

Kada je Sanchez zapovijedio paljbu, jedan od indijanskih konja, što su se sada već nalazili samo tridesetak metara ispred njih, posrne i padne, a Indijanac koji ga je jahao klekne iza pogođene životinje i podigavši luk, odapne strijelu. Pogođeni Eduardo bespomoćno je pokušavao izvući strijelu iz svoga vrata, ali ubrzo se srušio u sedlu.

Konj Lame Wolfa bio je također ranjen, no usprkos tome, nije zastao, a voda je Komanča odapeo strijelu tjerajući ranje-

nu životinju da se posljednjim snagama što više približi neprijatelju. Sanchez osjeti jak udarac kad je Miguelov konj zarzao i poskočio pogoden, da bi se odmah potom srušio na zemlju sa strijelom zabodenom u tijelo. Miguel se našao ispod tijela ranjene životinje što se na zemlji bacala od boli. Sanchez je razabrao da Mariano ponovo puni pušku. Revolver što ga je on držao u ruci bilo je jedino takvo oružje što su ga imali sa sobom. Opalio je u Indijanca dok su oni opet napinjali lukove.

Sanchez je još vidio kako je jedan od ratnika pogoden u grudi, a zatim je pao pridržavajući rukama okrvavljeni trbuh. Činilo mu se da pada u vječnost. Pokraj njega, Mariano je ponovo pucao i pogodio, ali Sanchez je vidio kako im se približava *Lame Wolf* s podignutim kopljem u ruci. Bacio ga je iz udaljenosti od kojih pet metara. Mariano je povikao, proboden teškim kopljem, i pao s konja mrtav. Lica izobličienog bijesom, *Lame Wolf* je potegnuo nož i navalio na Sancheza.

Sanchez nije mogao učiniti ništa drugo nego bespomoćno gledati svojim, od boli zamagljenim očima u divlje lice što mu se približavalo. Kao da je *Lame Wolf* načas zastao. Potom je zamahnuo rukom u kojoj je držao nož, ali smrtonosni je udarac izostao. Sanchez razabere prasak puške iz svoje blizine i Indijanac padne mrtav pred njega. Miguel je ispalio posljednji metak i dalje zaklonjen iza tijela svojeg umirućeg konja. Teškom se mukom uspio donekle uspraviti, napuniti pušku, podignuti je i opaliti. San-

chez uzdahne i nasloni se uz mrtvoga konja.

Miguel se napola uspravio. Mariano je ležao podalje proboden indijanskim kopljem, a mrtvo je Eduardovo tijelo ležalo pokraj njegova konja. Miguel ustane i priskoči do Sancheza. Bio je dovoljan jedan jedini pogled da utvrdi kako mu je strijela prodrila duboko u tijelo i da na njegovu licu prepozna smrtno bljedilo. Nije mu ni pokušao izvući strijelu iz rane, već je dohvatio čuturicu i prislonio je uz prijateljeve usne. Vidjevši da mu ovaj želi nešto reći, nagnuo se nad njega kako bi ga čuo.

— Zakuni se da ćeš nastaviti potjeru — šaptao je Sanchez. — Djevojka... Judith... uzmi moga konja... — prošaptao je dok mu je na usta navirala krv a bol mu gušila riječi.

Miguel ga je gledao tužno i bespomoćno, nemoćan da mu pomogne. Žalio je za čovjekom kojega je poznavao već tako dugo i uz kojega se osjećao neraskidivo vezan.

— Čovječe, jesi li uopće i trenutka posumnjao u mene? — upita ga Miguel.

Sanchez mu se nasmiješi očima umornima od boli dok mu je Miguel ponovo pružao čuturu. Tišinu što je zavládala prekinu bolno njištanje ranjenog indijanskog konja. Sanchez nije ni pokušao piti, već dohvati posljednjim snagama svoj teški revolver i pruži ga Miguelu.

— Konj te treba, prijatelju... — prošapće Sanchez.

Miguel prihvati oružje, ustane i okrene se prema ranjenom indijanskom konju. Začuvši pucanj, Sanchez zatvori oči.

I prije nego što se okrenuo

Miguel je slutio da je njegov prijatelj umro. Zastao je načas upijajući u sebe tišinu što ga je okruživala, a potom se trgnuo znajući da mora poći dalje, nastaviti ono što su svi zajedno počeli. Primoravao se da misli usmjeri dalje od svega ovoga što ga je rastuživalo, da razmišlja o onome što mu je od sada činiti.

Nije imao vremena da zakopa mrtve, već ih je položio pored drugog na travu, oslobodivši ih smrtonosnih strijela i kopanja. Opasao se Sanchezovim opasačem i u korice opasača utaknuo revolver. Potom je rasedlao konje što su ostali bez jahača. Podigao je pušku, pogledao još jednom svoje mrtve drugove, a zatim uzjahao Sanchezova konja stegnuvši remen sedla.

Uto začuje Gonzalov glas:

– Čuo sam pucjavu! Zato sam se i vratio! Što se dogodilo?

Miguel je prošao pored njega kao pokraj stijene, šutke i mirno. Gonzalove se oči razgoračiše od užasa spoznavši što se zbilo.

– Zaboga... prošapće problijeđivši.

Okrenuo je konja i uputio se za Miguelom.

IX

Judith se uspjela uspraviti i kada je stala na noge, pogledala je oko sebe. Stajala je sama nasred puta ne znajući u prvi čas kamo će. Odluči se da krene natrag slijedeći trag kojim su došli dovde, već potrči prema grmlju i šikarju što je raslo u blizini.

Podalje ugleda visoku stijenu što se otvarala prema manjem kanjonu. Uspinjući se stijenom

kako bi dospjela do kanjona, opazi rijeku što se u daljini zelenkasto svjetlucala obasjana sunčevim zrakama. Nastavila je koračati putom kojim je i krenula, isprva obraslim mekanom travom, ali što se više približavala kanjonu, trava je prelazila u šikaru čije je trnje razdiralo njezinu preostalu odjeću i ranjavalo joj cijelo tijelo.

Krajnjim se naporom probijala kroz stijene dok su joj od boli suze tekle niz izmučeno lice. Jedinu je snagu crpla iz volje da uspije i probije se sama kroz nepoznati divlji kraj. Njezinim nejakim tijelom tekla je snaga koja joj je omogućavala da nastavi onda kada bi mnogi drugi već sustali i predali se.

U trenutku, ni sama nije znala što ju je navelo da pokuša bijeg. Vjerojatno se nadala da će se uspjeti sakriti i da je Indijanac, spoznavši da ju je izgubio, neće pronaći. Možda je mislila kako će se, kada bude sigurna da je Indijanac više ne traži, vratiti dolje i slijedeći trag krenuti natrag u susret svojim spasiocima koje je naslućivala da ih slijede.

Netko ih je pratio, u to nije bilo sumnje. Kad se našla pri vrhu stijene, pogledom je prešla beskrajnu širinu što se prostirala pred njom, razmišljajući kako će dugo ovako preživjeti. Prisjeti se raznih priča o ljudima što su ovako osamljeni usred divljine umrli od gladi, žeđi ili su ih napali vuci ili zmije. Sjetivši se svega toga, ni sama više nije znala zašto je uopće pobjegla i što namjerava poduzeti. Bolje razmislivši o svemu, morala je samoj sebi priznati da su njezine mogućnosti da preživi bile veće uz Indijanca što ju je

oteo nego što ih ima ovako sama i nemoćna.

Posrnula je i pala udarivši se o rame te je ostala na koljenima kako bi ponovo došla do zraka. Iznad nje kružila su tri lešinara što su strpljivo čekala da odustane i da se preda. Sklonila je s lica pramen kose, koji joj je zaklonio vid, pa se pokušavala uspraviti pridržavajući se za oštru stijenu, ali u svojoj neposrednoj blizini začuje glasno siktanje. Okrene se i na udaljenosti ne većoj od metar, ugleda zmiju uspravljena tijela, spremnu da je napadne.

Ostala je klečati, očiju raširenih od užasa, gotovo zaboravivši da diše, dok ju je zmija gledala očiju hladnih kao smrt. Judith, skamenjena od straha i kao hipnotizirana, uopće nije čula brzo udaranje konjskih kopita o stijene. Ni sama nije znala kako je zmija bila podignuta sa zemlje i daleko odbačena.

Indijanac ju je gledao lica izobličеног bijesom. Kada je u njegovoj šaci ugledala zmijin rep, od straha se onesvijestila. White Bull podigne djevojku i pogleda u nebo prema lešinarijama zahvalivši im se u mislima što su mu pokazali put i naveli ga na pravi trag.

* * *

Pike je i dalje slijedio trag Indijanca što mu je otet pastuh a koji je bio udaljen od njega tek nekoliko kilometara. Posljednjih sati opazio je da trag pomalo skreće prema zapadu. U daljini već su se nazirali obrisi bregova što su se uzdizali nad ravnicom. Nije imao nikakvu predodžbu o tome kamo Indijanac namjerava stići. Pitao se ne radi li se o postavljenoj zasjedi,

ili je to bio put što vodi do Indijančeva plemena, jer Pike je instinktivno osjećao da se Indijanac vraća kući.

Slijedeći trag, naišao je prije sat vremena na gitaru što ju je White Bull odbacio skinuvši s nje žice. Pikeova je rana prestala krvariti, ali ga je bedro i dalje strašno boljelo. Otkinuo je komad košulje i premotao ranu. I glava ga je boljela jer je sunce nemilosrdno pržilo. Ugledavši na putu stakleni svijećnjak kako se bljeska osvijetljen suncem, pomislio je u prvi tren da je možda u bunilu.

Približivši se, vidio je o čemu se radi, nasmiješio se i podignuvši durbin razgledao okolicu. Nije opazio nikakvu opasnost. Pomisli kako bi bolje bilo da pričeka noć, jer približi li mu se za dana, to ne bi bilo razumno, budući da bi ga Indijanac mogao ugledati. Sunce je još bilo visoko na nebu. Pokušavao je smireno misliti kako bi donio neku razumniju odluku. Razmišljao je o Indijancu što ga slijedi i zaključio da ovaj očito odbacuje sve suvišne stvari što ih je najvjerojatnije nekome oteo. Po svemu se čini da zaista vodi sa sobom neku ženu. Sve je to zaključio po tragovima na koje je nailazio putom.

— Vino... — nasmiješi se Pike.

Na putu je ugledao razbijenu bocu.

— Dobro... dobro... samo se zabavi, stari moj, a kada budeš najbolje raspoložen, ja ću te zaskočiti i vratiti svoga konja orlovih krila!

* * *

Miguel i Gonzalo jahali su šutke, zadubljeni u misli. Mi-

guel bi povremeno pogledavao prema Gonzalu koji je jahao s njegove lijeve strane, udaljen tek nekoliko metara od njega. Stigavši do mjesta gdje je ležala gitara, pogledali su je bez riječi i nastavili put.

Sada su već slijedili otiske triju konja. Jedan je od tragova bio svježiji od preostala dva.

Miguel je i dalje razmišljao o mrtvim prijateljima, ljut, razočaran i bijesan na Gonzala koji ih je, u to nema sumnje, ostavio na cjedilu. Da su bili vojnici, zasigurno ne bi prošao ovako nekažnjen. No, budući da nisu bili vojnici, Miguel je mogao samo šutjeti, ogorčen i razočaran, jer je trebao svakog čovjeka koji se mogao boriti. Njegova je dužnost bila da pronađe djevojku i vrati je na hacijendu, a zatim će moći otići na zapad, preko Santa Fea, pa na jug, uz Rio Grande, kako bi pronašao novi posao i pokušao zaliječiti ljutu ranu zbog gubitka najvjernijeg prijatelja.

Ponovo je gledao tragove što su ih slijedili i razmišljao čiji bi mogao biti taj treći trag. Možda čovjek koji prati Indijanca i djevojku? Taj je čovjek, sudeći po tragovima, došao s jugozapada i očito je ranjen, a po otiscima konjskih kopita zaključio je da je i on Indijanac.

Stigavši do svijećnjaka, Miguel je, iako ga je zamijetio, odmah nastavio dalje jahati, ali se Gonzalo zaustavio pomno pretražujući travu pogledom ne bi li naišao na nešto vrednije. Nekoliko časaka kasnije, Miguel je čuo da Gonzalo ubrzava kas kako bi ga dostigao i kada mu se približio upita:

— Koliko su ispred nas?

Miguel nije odgovorio, već je samo pokazao rukom nalijevo.

— Jaši tamo!

To je bilo sve što je Miguel rekao. Gonzalo se namjeravao usprotiviti, ali ga je nešto u pogledu čovjeka pokraj njega spriječilo da išta kaže. Okrenuo je konja i odjahao nalijevo, kamo mu je Miguel pokazao.

* * *

White Bull jahao je držeći u naručju onesviještenu Judith. Nosio ju je do teglećeg konja koji ga je čekao na dnu stijene. Položio ju je na konja i dohvatio bocu kako bi se okrijepio. Ostatak boce izlio je djevojci na lice gledajući je kako se polagano osvješćuje. Bacio je praznu bocu, dohvatio drugu, i krenuli su dalje.

Bio je ljut, i to više na sebe negoli na djevojku. Izgubio je previše dragocjenog vremena. Gledajući iza sebe trag što su ga ostavljali konji, razmišljao je kako je bio užasnut primijetivši da je djevojka nestala.

Da se sve to nije dogodilo, sada su već mogli biti nigdje u bregovima, na sigurnome, ili je izgubljeno vrijeme mogao iskoristiti da načini nove strijele. No piće je već učinilo svoje i osjećao se sve bolje. Bio je svjestan da ih onaj bijelac ipak slijedi, ali za sada nije im se još previše približio, a oni su se već približavali podnožju bregova.

Judith je čula kako joj Indijanac nešto govori. Pomisli kako je možda upozorava da više ne pokušava pobjeći. I sama je znala da bi to bilo besmisleno. Pokušala se udobnije smjestiti, umorna od već zaista predugog putovanja. Svezane ruke već su je boljele i pomisli kako bi bilo

dobro da Indijanac konačno shvati kako više ne namjerava pobjeći, jer nema kamo, te da joj stoga može osloboditi ruke kako bi se bolje osjećala.

Put kojim su jahali bio je omeden borovim drvećem a posvuda je raslo cvijeće. Divila se bujnom bilju na koje su odjednom naišli, poslije one pustoši i goleti kojom su sve vrijeme prolazili. Ispred njih uzdizali su se bregovi snijegom prekrivenih vrhova. Pogledala je Indijanca i učinio joj se nekako čudan. Njihao se u sedlu amo-tamo. Pitala se da li možda spava. Opazivši kako u ruci drži napola praznu bocu i shvativši da je previše popio, osjeti onaj, ovih dana tako čest osjećaj: paničan strah.

White Bull se trgnuo, kao da je osjetio da ga djevojka promatra, i pogledao je očima što su se caklile od pića. Jedva se držao na konju.

Judith se osjećala izgubljenom i napuštenom usred ovog nedokučivog prostranstva. Prijetilo joj se kako ju je spasio kad je bila u smrtnoj opasnosti. Već ju je dva puta spasio od sigurne smrti koja je na nju vrebala. Prvo je spriječio da je ubije škorpion a zatim je ubio zmiju što bi je bila svakog trenutka napala. Koliko je god razmišljala, nije mogla dokučiti što ga je tjeralo na to da je uvijek ponovo spašava.

White Bull zaustavi konje, pomogne Judith da sjaše i legne u travu kako bi se nakratko odmorio. Pronašao je mjesto gdje su bili dobro zaklonjeni.

Kada se probudio, sunce je već polagano zalazilo. Ustao je, odvezao Judith ruke i pomogao joj da uzjaše. Pastuh je bio uznemiren. Uzjahavši ga, Indija-

nac ugleda u daljini sjenu jahača koji im se približavao. Nasmejao se i usmjerio konje prema bregovima.

Pogledao je Judith ne bi li otkrio u njezinim očima da je vidjela kako ih slijedi bijelac, ali učinilo mu se da nije. Odjednom se razljutio i podigao sanduk s preostalim bocama vina, bacio ga je na zemlju tako da su se sve boce razbile i vino razlilo.

Malo poslije još se jednom okrenuo, a potom su nestali u gustoj šumi.

X

Pike je spustio durbin dobro promotrivši okolicu.

— Vidio sam ga, konjiću — obrati se životinji, sada svom jedinom drugu. — Vidio sam ga, jasno kao dan! I on je mene vidio, u to nema sumnje!

Pike se ponovo prisjetio prekrasnog konja koji je samo kratko vrijeme bio njegov, i iz trenutka u trenutak njegova želja da ga se ponovo domogne postajala je sve snažnija. Znao je da Indijancu ne smije prići preblizu, mada mu se mora približiti. Koliko je god znao da mu on ne može pobjeći jer ga zadržava tegleći konj što ga vodi sa sobom, bio je svjestan da mu se ne smije približiti za dana. Naime, bez svoje puške ima samo jednu mogućnost da ga svlada, a za to mu je potrebna noć.

Za sada mu je bilo najvažnije da otkrije mjesto na kojem će se Indijanac zadržati kada padne noć. Gledao je prema nebu što je postajalo sve tamnije i željno je očekivao mrak. Prešavši preko nekog većeg kamena, strese se u sedlu i teško uzdahne od

silne boli što ju je osjetio u bedru.

Kada se približio obroncima bregova, držao je u ruci sablju, spreman da svaki trenutak ugleda pred sobom Indijanca i začuje fijuk strijele. Sve je oko njega bilo tiho. Večer se polagano spuštala nad krošnje drveća. Došavši do razbijenih boca vina što ih je na tome mjestu White Bull bacio na zemlju, uopće nije htio zastajati i svraćati na njih pozornost, jer je osjetio opasnost što je na nj vrebala iz guste tamne šume.

— Znači, više ne želiš piti! — tiho će Pike pogledavši samo načas razbijene boce.

Potjerao je konja dalje. Sve što je čuo bio je šum vjetra u krošnjama drveća. Tragovi koje je slijedio bili su jasni i lako prepoznatljivi. Odjednom ugleda pred sobom na zemlji neke tkanine. Podigne ih komad po komad vrškom sablje. Bili su to: ženski šal, bogato izvesena haljina i šešir ukrašen biserima. Spustio ih je natrag na zemlju i osluhnuo, ali sve je bilo tiho. Čak nije čuo ni neku pticu, ni bilo koju drugu životinju. Sve je bilo mirno i nijemo, kao da je priroda izumrla u ovom dijelu bespuća.

Pomisli kako Indijanac sada zna da ga slijedi i bio je svjestan da od sada svako drvo, svaki humak, svaki grm, sve što na bilo koji način može poslužiti kao zaklon, može za nj biti kobno. Nastavio je put razmišljajući ima li Indijanac i dalje njegovu pušku, ali zaključio da ju je vjerojatno već negdje odbacio, budući da je u cijevi bio samo jedan metak.

Ponovo se sjetio svoga prijatelja Henryja i upitao se što bi

on učinio na njegovu mjestu. Vjerojatno bi neumorno slijedio trag sve do noći i sjahavši s konja, hodao bi oprezno, omotavši životinji kopita kako bi što više ugušio svaki zvuk. Tješio se što je konj kojeg jaše nepotkovan, tako da ga se jedva čuje dok polagano korača tlom prekrivenim mahovinom i borovim iglicama. Kad je posljednji put sjahao, osjetio je u nozi tako neopisivu bol da se pitao hoće li se uopće uspjeti popeti natrag u sedlo. Ne, nije mogao hodati, morao je jahati, ma koliko velik bio rizik u koji se upušta.

Odjednom ugleda pred sobom drveni sanduk otvorena poklopca iz kojeg su poispadali kaleži, svijećnjaci i srebrni pladnjevi. Gledao je u te razbacane stvari ne namjeravajući ih podići. Odjednom se trgne sjetivši se nečega: Indijanci ne vode sa sobom na put svoje žene. Znači da žena koju vodi sa sobom nije Indijanka, nego netko koga je oteo! Da, sigurno! Strese se pri pomisli kako mu je dugo trebalo da sve to shvati. Henry bi to već odavno zaključio.

* * *

Dok su ulazili u šumu, Judith je mirno promatrala bujno bilje oko nje i visoke krošnje drveća što su se nadvile nad putom kojim su prolazili. Sada, kad su joj ruke bile odvezane, osjećala se mnogo bolje i slobodnije. Bojala se isprva da će je Indijanac možda ostaviti negdje na putu, samu i prepuštenu sudbini, ali s vremenom je shvatila da se to neće dogoditi i osjećala je zahvalnost, mada nije znala zašto s njome tako postupa.

U daljini začuje žuborenje vodopada. Indijanac zaustavi ko-

nje i pride joj da joj pomogne sjahati. Odveo ju je kroz gustu šumu do vode. Kada je stala ispod hladne vode, osjeti kako joj godi osvježenje. White Bull joj pride, blago je dodirne a zatim se brzo okrene i ode do konja. Priveo ih je vodi i napojio, pa iz zavežljaja izvadio kutiju za nakit i položio je na travu. Oslobođio je konja suvišnog tereta: haljina, šešira, raznih tkanina, a po završenom poslu vratio kutiju s nakitom natrag na konja. Pomogao je Judith da se uspne na konja i nastavili su put.

Indijanac se povremeno okretao, osluškivao, oprezan i spreman na to da ih svaki trenutak netko može napasti.

Kad su prišli manjoj čistini, zaustavio je pastuha i pustio konja na kojem je sjedila Judith da pođe naprijed. Djevojka opazi da je skinuo s konja kutiju s nakitom i da je drži u ruci.

Dok je konj na kojem je ona sjedila nastavio put, nastojala je da gleda naprijed, ali je bila previše radoznala da vidi što Indijanac namjerava, tako da se povremeno okretala. White Bull je otvorio kutiju i ne razmišljajući mnogo počeo razbacivati sadržaj njen na put kojim su prolazili: prstenje, narukvice, pribadače, biserna ogrlica. Mnogo toga palo je na zemlju. Prije nego što bi svaki komad bacio, držao ga je neko vrijeme u ruci i gledao kako se blista na njegovu dlanu a zatim ga ispustio.

Kada su se našli na kraju čistine, kutija za nakit bila je prazna. White Bull je još držao u ruci prekrasnu smaragdnu narukvicu i pogledom je tražio drvo na koje bi je mogao objesiti. Odjednom se uzdigne u

sedlu i objesi narukvicu na granu drveta što je raslo pokraj puta.

U drugoj je ruci još držao dijamantni medaljon što ga je vrškom noža skinuo s udovičina vrata. Odbacio je zatim kutiju i osvrtao se gledajući drveće oko sebe i grane što su se spuštale prema tlu. Judith ga je gledala, i u jednom trenutku njihovi su se pogledi sreli. Kao da su je prošli neki hladni trnci, djevojka se u predosjećaju nečega strašnog strese i okrene glavu kako ga ne bi više gledala.

* * *

U međuvremenu, Gonzalo i Miguel približili su se obroncima bregova i dalje ne razgovarajući jedan s drugim. Došavši do mjesta na kojem je White Bull razbio košaru s preostalim bocama vina, zaustavili su se.

Malo podalje naišli su na odjeću što je ležala na putu. Gonzalo je sjahao i brzo pretraživao ne bi li pronašao išta zanimljivo.

— Nema ništa — nasmiješi se Gonzalo.

Miguel ga odmjeri pogledom i nastavi put.

Slijedeće na što su naišli bio je sanduk s kaležima, svijećnjaci i srebrni pladnjevi. Miguel sjaše i počeo spremati nađene predmete u svoje bisage. Slijedeći neki neodređeni osjećaj, podigao je pogled i ugledao Gonzala kako sjedi u sedlu držeći u ruci uperenu pušku. Miguel stisne oči. Bio je zamišljen i ljut. Uzjahao je i odjednom se i u njegovoj ruci našo revolver.

— Jaši naprijed, ako želiš — mirno će Miguel nedužno se poigravajući oružjem.

Gonzalo duboko uzdahne i krene naprijed. Miguel potapša svoga konja i krene i on. Znao je da će od sada morati budno paziti na Gonzala, mada je putovanje koje im je predstojalo bilo još dugo.

* * *

— Konjiću, sve mi se čini da gaziš po bogatstvu — nasmiješi se Pike gledajući skupocjeni nakit što je ležao posvuda na putu.

Sa čistine na kojoj se Pike zatekao vidio je pred sobom vrhove visokih bregova okupane zlatom zalazećeg sunca što je obasjavalo vrhove iza kojih se polagano spuštalo. Jedino su lagani koraci konja remetili tišinu koja je obavila Pikea.

Nije se dugo zadržavao promatrajući nakit. Cijeli put što je vodio čistinom bio je pun najljepšeg nakita što ga je Pike ikada u svojem životu vidio, ali kako je put ulazio u gustu šumu, s druge strane čistine nakita je nestalo i ništa više nije svjetlucalo na tamnoj, vlažnoj zemlji.

Nasmiješi se pri pomisli što bi sve za to bogatstvo što je ležalo pred njim mogao kupiti, ali u ovom trenutku on je trebao hranu, a ne zlato. S bogatstvom ionako ne bi mogao mnogo započeti. Oduvijek je priželjkivao jedino slobodu, nezavisnost i život oslobođen svih ljudskih obveza. Možda je to bilo sebično, ali u ovom trenutku želio je jedino da dođe do pastuha, onoga konja koji kao da leti nošen orlovim krilima, nedostiživog, slobodnog i nepobjedivog.

Bilo mu je jasno da ga Indijanc želi skrenuti sa svoga traga, potkupiti ga svim tim dragocjenostima što mu ih je ostavio

na putu. Razumio ga je, jer bi i on tako postupio.

Približivši se kraju čistine, zamijetio je na grani obješenu prekrasnu smaragdnu narukvicu.

— Nije ona vrijedna mogega života — promrmlja Pike. — Ne dam se kupiti, Indijance, ne dam! Možeš na svaku granu svih ovih stabala objesiti što god želiš, ali ja neću odustati da te tražim i slijedim.

Pogleda prema krošnji drveta na kojem je bila obješena narukvica i načas mu se pričinilo da nešto vidi, ali protrlja oči i strese glavom.

— Očito sam već strašno umoran a i iscrpljen. Izgubio sam ipak mnogo krvi — mrmljao je.

Nastavio je putom što je vodio ponovo u šumu i zastao ugledavši na krhkoj grančici obližnjeg drveta obješen medaljon nevidene ljepote. Pogledao je pažljivo drvo i zazviždio spoznavši zamku koju mu je Indijanc postavio. Sagnuo je glavu i potjerao konja.

* * *

Kada su White Bull i Judith prešli dio puta prema zaravni, Indijanc se zgurio u sedlu i, očito bijesan, stisnuo oči. S mjesta na kojem su se nalazili jasno je vidio čistinu koju su prešli i bijelca koji ih je već duže vrijeme slijedio. Upravo je prolazio čistinom. White Bulla obuze nelagodnost: kakav je to čovjek? Nije se mogao dosjetiti odgovora na pitanje zašto taj čovjek ne odustaje od pastuha i ne prihvaća blago što mu ga je ostavio da leži posvuda na čistini. Zašto mu je taj pastuh toliko važan? Nije mogao vjerovati da

ne postoji ništa što bi ga, osim smrti, moglo zaustaviti u daljnoj potjeri. Zar je moguće da bi ga samo smrt mogla spriječiti?

White Bull je svim srcem priželjkivao malo vremena da izradi novu strijelu, jer taj čovjek što ih tako neumorno slijedi jednostavno mora biti zaustavljen. Ali, kako?

Dosjetivši se mogućeg načina, okrene se prema teglećem konju što je mirno pio vodu koja je izvirala između obližnjih stijena i punila udubinu ispod njih. Pogledao je djevojku. Je li možda, ona cijena kojom bi mogao platiti svoju slobodu? Možda bi progonitelj, dobivši djevojku, odustao da ga slijedi. Vodeći je dalje sa sobom, ne može brzo napredovati, a kad bi je ostavio progonitelju, ovaj bi bio spriječen da ga slijedi brzinom kojom bi on tada mogao nastaviti put. Tegleći konj bio je već iznemogao i bilo je jasno da neće dugo izdržati, a pastuh ne bi mogao, dakako, dugo nositi oboje.

White Bull je napunio kožnatu bisagu vodom zatim se okrijepio njome. Osvježenje mu je prijalo.

Odjednom mu sine nova misao: i bijelac će biti žedan! Podigao je djevojku na pastuha, iz zavežljaja na teglećem konju izvadio vrećicu sa zlatnicima, koja mu je preostala, i stavio je preko ramena. Potom je skinuo koplje i štit. Koplje je zabio u zemlju, zatim je djevojci ponovo svezao ruke, ne obazirući se na njezino protivljenje. Pastuh se počeo nemirno trzati, ali ga Indijanac uhvati za uzde i ubrzo smiri.

Skinuo je privjesak nalik na medaljon što ga je nosio svezanog oko vrata i otvorio ga. Bijeli

prah pohranjen u medaljonu istrese u vodu.

Nije zamijetio kako su se Judithine oči zamaglile suzama i kako puna nade gleda u smjeru odakle bi se mogao pojaviti čovjek što ih slijedi.

Vrećicu sa zlatnicima skine s ramena i sveže je djevojci oko struka, podigne štit, iščupa iz zemlje koplje, uzjaše i usmjeri pogled prema brežuljkastoj ravni što se nazirala na kraju puta koji se gubio u gustoj šumi. Kada su krenuli, otkine s obližnjeg drveta nekoliko grančica i baci ih na put.

XI

Kada je Goznalo stigao do čistine, pomislio je da je upravo stigao na cilj duge i teške trke, dakako — kao pobjednik! Sate i sate tegobno se probijao kroz gustu tamnu šumu ne videći u daljini ništa drugo do visokih vrhova bregova. Tragovi što su ih Miguel i on slijedili bili su jasni, lako prepoznatljivi, i što se toga tiče, nije bilo teškoća. Povremeno bi zastajao, ali osim dahtanja Miguelova i svoga konja, ništa drugo nije čuo.

Neprestano je držao u ruci pušku, ljutit zbog svega što ga je u posljednje vrijeme snašlo. Razmišljao je kako bi, pošto se domogne nakita, Miguelu postavio neku zamku. Odlučio je da mu se osveti zbog načina kako se ponaša, jer zašto bi dopustio da taj obični plaćenik postupi tako s njime. Što će ispričati kada se vrati na hacijendu nije ga brinulo, jer svatko će povjerovati da je Miguel poginuo kao heroj, a on će biti bogat.

Ugledavši nakit razbacan po putu, skočio je sa sedla i počeo

ga grozničavo skupljati. Nije znao što da prvo podigne: pribadače, narukvice, rubinske privjeske, ponovo pribadaču... zlatno prstenje ... briljante... naušnice, crvenu narukvicu, ponovo privjesak, narukvicu... Bogatstvu kao da nije bilo kraja!

Opijen, zaboravio je na opasnost koja bi ga pri svakom koraku mogla vrebati i poput ushićenog djeteta puzao je na koljenima ispuštajući od uzbuđenja neke čudne krikove. Trpajući nakit u džepove, ošamućen pohlepom, nije ni zamijetio da se Miguel, sjedeći u sedlu svoga konja, nalazi pokraj njega.

— Dona Francesca bit će vrlo obradovana kad joj vratiš njezin nakit — oglasi se Miguel glasom punim ironije.

Gonzalo ovlaži od uzbuđenja isušene usne. Gledao je kako se Miguel približava nekom drvetu, na grani kojeg je zamijetio obješenu smaragdnu narukvicu. Bljeskala se u najljepšim zelenim bojama. Miguel je ispružio ruku da je dohvati.

Bio je to samo trenutak Miguelove nepažnje, ali dovoljan da ga Gonzalo napadne nožem i probode mu ruku. Uz krik boli i ispunjen bijesom, Miguel se okrene u sedlu i podigne revolver, ali Gonzalo ga je već udario kundakom puške po glavi. Miguel se onesvijestio i pao s konja koji se počeo propinjati.

Gonzalo se nadmoćno nasmiješio i hladnokrvno promatrao Miguela ispruženog na zemlji. Razmišljao je da li je to što je učinio dovoljno ili bi trebalo da ga još koji put udari kako bi bio siguran da je mrtav. Pogleda prema narukvici što je visila s drveta i brzim je pokretom ski-

ne s grane. Odluči da ostavi Miguela ležati na zemlji, a ako ga pri povratku ovim istim putem nađe još živa, ubit će ga. Za sada mu je dovoljno pokazao kako se s njime ne smije postupati.

Naglo je okrenuo konja namjeravajući da krene dalje. Znao je da mora naići na još dragocjenosti. Odjednom zastane. Pričinilo mu se da se nad njim, podalje među stijenama, nešto miče. Bio je gotovo siguran da je vidio nekog čovjeka. Naprežući se, gledao je u smjeru gdje mu se učinilo da nešto vidi.

Sunce mu je, doduše, otežavalo vidik, ali bio je siguran: tamo je bio čovjek! Brzo je sjahao, prislonio pušku uza stijenu, uzeo u ruku revolver koji je oduzeo Miguelu i nanišanio u namjeri da se što prije oslobodi te opasnosti.

Dok je pokušavao što preciznije nanišaniti, opazi kako se malo podalje nešto bljeska na suncu. Dok je samo trenutak pokušao otkriti što se to bljeska, čovjek je nestao u daljini i koliko se god naprezao, nije ga više mogao vidjeti.

Gonzalo ljutito opsuje i krene prema mjestu odakle se, viseći na grani drveta, bljeskao briljantni medaljon. Ispruži ruku, dohvati nakit i potegne ga... To je bilo posljednje što je u životu učinio! Grančica na kojoj je visio medaljon potegnula je drugu granu za koju je bila pričvršćena i nož, odapet iz krošnje drveta, zario se Gonzalu ravno u prsa usmrtivši ga prije nego što se njegovo tijelo srušilo na zemlju. Padajući, nije uspio potegnuti nakit, pa se grana na kojoj je visio lagano njihala s prekra-

snim briljantnim ukrasom koji se i dalje bljeskao.

* * *

Pike je vrlo teško sjahao, stisnuvši zube kako bi svladao silnu bol što mu je prožimala cijelo tijelo. Odjednom ugleda pred sobom teglećeg konja što ga je Indijanac ostavio pokraj vode odjahavši s djevojkom dalje. Već ga je prije ugledao, ali mu se, bojeći se zasjede, približavao vrlo oprezno. Nikada neće saznati da je obilazeći jednu zasjedu zamalo upao u drugu i gotovo završio život s kuglom u tijelu. Zaista, nije mogao ni sanjati da ga netko slijedi i da je malo nedostajalo da ga Gonzalo ubije. Oslanjajući se na sablju, približio se teglećem konju i oslobodio ga odmah preostalog tereta što mu se još nalazio na leđima.

— Stari moj, zavrijedio si odmor — prošapće Pike.

Prisjeti se da Indijanac sada jaše zajedno s nekom ženom čije je otiske nedavno opazio u vlažnoj zemlji i koju je vjerojatno bio oteo.

Zamišljeno rukom zagrabi vodu i htjede piti, ali mu se konj približi i njuškom udari njegovu ruku, jer je i sâm bio željan osvježanja.

— Derane, čekaj! — promrmlja Pike i htjede ponovo zagrabiti, kad u blizini ugleda uginulu žabu.

Zaprepšateno raširi prste osjetivši u želucu mučninu. Omirisavši prste, obriše ruke u košulju.

— Otrovo... voda je otrovana...

Uzajahavši opet konja, noga

ga je zapekla kao da je vatrom opečena.

— Spasio si me od smrti, stari moj — prošapće i pogladi konja po griji. — Ali on ne zna da smo mi obojica još živi!

Kad su nastavili putovanje, konj stane na suhu grančicu i Pike začuje glasno pucketanje. Naglo zaustavi životinju shvativši da je Indijanac bacio te suhe grančice na zemlju kako bi čuo slijedi li ga netko.

— Dobro... dakle, znaš da nismo mrtvi... — ljutito je mrmljao Pike dok su grančice i dalje pucketale ispod konjskih kopita. — Slijedit ću te ma koliko da još morao jahati za tobom! Nema životinje koja se može dane i dane bez odmora, probijati kroz ove bregove.

Na horizontu se polagano javljala noć.

* * *

Judith i White Bull napredovali su prema zaravni što se uzdizala iznad njih. Po Indijančevu ponašanju shvatila je da se nije prevarila kada joj se pričinilo da ih netko slijedi. Čini se da je zaista netko nedaleko od njih. Zamišljena i mirna, razmišljala je tko bi to mogao biti i kako izgleda čovjek koji je prešao toliki put da je spasi. Pitala se kako će sve to završiti.

* * *

Miguel se polagano osvješćivao. Konj ga je blago dodirivao njuškom, kao da se brine hoće li se njegov gospodar uopće probuditi. Otvorivši oči, osjeti kako mu glava puca od boli, mada je bio naučen na krv, rane i boli. U životu kakav je on

vodio, to je bilo sastavni dio življenja.

Otkinuo je komad košulje i povezao ranu na ruci boreći se s nesvjesticom koja je prijetila da ga ponovo svlada. Digao je ruku u zrak i teškom se mukom uspravio prisjećajući se svega što se dogodilo i što je izazvalo to stanje u kojem se zatekao. Zdravom je rukom opipao glavu i kosu slijepljenu krvlju, a zatim podigao sa zemlje sombrero. Zahvaljivao je sudbini što nije dopustila da mu bude ranjena desna, već lijeva ruka. Ovako ipak može nesmetano pucati.

Gledao je svoga konja i nije mogao shvatiti zašto ga Gonzalo nije poveo sa sobom, već ga je ostavio ovdje. Odjednom, međutim, ugleda i Gonzalova konja kako podalje mirno pase. Pridržavajući se za svoga konja, pošao je nekoliko koraka naprijed. U koricama svoga sedla ugleda pušku i ponovo se začudi. Jedino mu je nedostajao revolver.

Nekoliko metara dalje ugleda na zemlji ispruženog Gonzala s nožem u grudima. Zastao je kako bi skupio nove snage. Bilo mu je jasno da je preslab da uzjaše i stoga se polagano približi tijelu mrtvoga Gonzala.

Gledao je u njegove staklene oči. Umro je s izrazom čuđenja i zaprepaštenja nenadane smrti na licu. Pokraj njega ležao je rasuti nakit. Miguel podigne svoj revolver koji je također ležao pokraj mrtvog tijela. Nije namjeravao skupiti nakit. Učinit će to pri povratku. Okrenuo se već da ode, ali se predomislio i podigao smaragdnu narukvicu sa zemlje te šeširom prekrio lice mrtvoga Gonzala.

Morao je upotrijebiti svu svoju snagu da bi uzjahao.

Jedan od najljepših briljantnih nakita što ga je moguće zamisliti, zbog kojeg je Gonzalo smrtno stradao, ostao je, sakriven visiti u krošnji stabla.

XII

Umoran i osamljen, Pike je jahao putom što je vodio prema zaravni. Nedostajao mu je netko s kime bi mogao razgovarati i ponovo se prisjetio svoga staroga prijatelja Henryja. Ni sam nije znao zašto tako tvrdoglavo želi vratiti pastuha. Netko bi drugi možda skupio nakit što je ležao na onoj čistini i mogao bi za njega kupiti ne jednog, nego sto pastuha.

Razmišljao je i o Indijancu, i morao je priznati samome sebi da je zemlja kojom jaše zapravo Indijančeva, a ne njegova i da je Indijančevo pravo na pastuha veće nego što je njegovo. Znao je da Indijanci znaju ponekad ružno postupati, ali razumio ih je, jer ti su ljudi primorani da se bore za svoj opstanak braneći svoju zemlju i svoje vlasništvo od ljudi koji su svojatali ono što uopće nije bilo njihovo. Znao je da će se boriti do kraja, sve dok ne budu sasvim uništeni. Ponos im ne dopušta da se predaju. Borba je sve što im je preostalo i nije bilo drugog načina da žive, ne žele li jednostavno umrijeti napustivši svaku nadu.

Ali i on, Pike, odbačen od ljudi kojima je pripadao, mora se boriti ako želi opstati, jer je bez konja orlovih krila osuđen na propast. Približio se zaravni i duboko udahnuo. Znao je što ga

čeka: odlučujuća borba upravo mu je predstojala!

* * *

White Bull čekao je na zaravni da Pike izide iz šume. Indijanac je bio sam. Sjedio je na pastuhu i u rukama držao koplje i štit. Čovjek i životinja stajali su nasred zaravni nepomični, nalik na kipove.

Pike stisne oči i ogleda se. Visoko oko njih vrhovi bregova sjali su obasjani suncem. Sve je bilo tiho i nekako svečano mirno. Pogledao je Indijanca i s olakšanjem zaključio da ovaj nema ni luk ni strijele. Mada je pažljivo gledao unaokolo, nigdje nije vidio neku ženu. Okruživale su ih samo stijene. Podigao je ruku da obriše znojno čelo, ali je brzo spusti jer se Indijanac uputio prema njemu.

— Kakve li životinje... — promrmlja Pike. — Pokreće se nevidenom lakoćom. Nakon čitavog ovog prijednog puta...

White Bull naglo stane držeći i dalje u jednoj ruci koplje čiji se oštri vrh bljeskao na suncu. Pike dohvati sablju, spreman za borbu, gledajući smrti ravno u oči.

Našavši se na udaljenosti od kojih šest metara pred Pikeom, White Bull baci pred njega kesu sa zlatnicima. Niti jedan od njih nije ni pogledao zlato što se rasulo po zemlji.

Indijanac je pogledao čovjeka pred sobom i u tome času razumio ga je bolje nego što ga je ikada ikoji čovjek razumio. Gledao je njegovo blijedo lice, ranu na bedru i na glavi i progovorio:

— Bijeli čovjek živi sa smrću. Vjeruje da ga jedino bijeli konj

može spasiti, ali njegova je slabost u njegovu srcu. Srce prejakom tuče i bijeli je čovjek zaplašen.

Pike nije razumio svaku riječ, ali kao da je sve razumio, naglo podbode konja i pojuri prema Indijancu. Podigao je sablju želeći ga napasti, ali White Bull okrene pastuha i odmakne se spustivši koplje.

Izazov je bio prihvaćen. Indijanac napadne, ali koplje nije pogodilo cilj, a i Pikeova je sablja promašila. Čuo je kako se Indijanac smije i razabrao iza svojih leđa kako pastuh odmiče.

Okrenuo se, pogledali su se i nakon nekog vremena opet napali. Obojica su ponovo promašila, da bi opet nasrnula jedan na drugog. Pike je znao da se ovaj okršaj ubrzo mora završiti. Već je dvaput bio blizu smrti, osjetivši vršak koplja tako blizu svoga lica da mu je zamalo okrznuo obraz. I konj je već bio izmoren. Pike je znao da će slijedeći napad možda biti posljednji.

Indijanac je ponovo krenuo u napad i Pike ga je pokušao zaobići, ali White Bull je podigao koplje i zamahnuo rukom prije nego što ga je udario oštricom. Mladić osjeti kako ga koplje udara u rame i prodire u meso. Istodobno, Pike je bio zamahnuo sabljom i tako raskolio koplje.

Jedva se uspio održati na konju i grčevito se držao za sedlo. Desnom se rukom uhvatio za rame i zaključio da je rana koju je upravo zadobio vrlo teška i da silno krvari.

Ni sâm nije znao kako je uspio okrenuti konja, tek, pogledao je u smjeru gdje je slutio Indijanca. Ovaj je stajao podalje

bez koplja koje je sada bilo neupotrebljivo. Upravo je odbacio štit.

Promatrali su uporno jedan drugoga: jedan nenaoružan ali i neranjen, a drugi naoružan ali teško ranjen. White Bull se približio protivniku očekujući hoće li ovaj pasti s konja ili ga konačno prestati progoniti, odustat i otići svojim putom, ali prevario se.

Pike je ponovo podigao ruku i White Bull je vidio kako mu jaše u susret užarenih očiju. Pričekao je još trenutak, a potom okrenuo pastuha i odjahao.

Ošamućen od boli, Pike je gledao za Indijancem i pokušao potjerati izmorenog konja da brže potrči, ali bilo mu je odmah jasno da ne može dostići pastuha. Otkinuo je komad košulje i svezao ranu dršćući od boli i slabosti. Usta su mu bila isušena od prašine, tijelo iznemoglo, ali nije se želio predati.

* * *

Krenuo je za pastuhovim tragom i kada je konj odjednom zastao, Pike nije mogao vjerovati svojim očima. Podalje je stajao White Bull. Jednom je rukom držao uzde konja, a drugom djevojku odjevenu u bogato ukrašenu crvenu haljinu. U njezinim je očima Pike razabrao zaklinjanje, strah, nadu i očaj. Nije znao da li da nešto kaže ili da se pomakne.

— Pomozite mi... — prošapće Judith.

I Pike i Indijanac su znali: prihvati li Pike ovu djevojku, prekrasni je pastuh za njega zauvijek izgubljen, jer nikada ga više neće moći dostići. Stoga

su se i gledali dugo i mirno, razumjevši se šutke.

— Pusti je! — odjednom će Pike.

White Bull pusti djevojku i ova potrči prema Pikeu. Na Indijančevu licu mladić primijeti lagani smiješak obilježen određenom sjetom, možda žaljenjem što ga djevojka nije mogla ili znala razumjeti i prihvatiti.

Uzjahao je, okrenuo pastuha i, praćen očajničkim Pikeovim pogledom, nestao prema zapadu.

Ne pogledavši djevojku, Pike je podbo konja i krenuo za Indijancem uvjeravajući sama sebe u riječi što ih je čuo od Henryja: »Vuk se ne vraća da pomogne prijatelju.« U daljini je vidio Indijančev obris.

— Ja neću umrijeti! — poviče Pike.

Kao da mu se ruga, na njegov je povik odgovorila jeka. Gledajući za Indijancem što ga je nazirao u daljini, Pike pojuri naprijed i ubrzo su obojica nestala u crvenilu zalazećeg sunca.

U ušima su mu odzvanjale djevojčine riječi koja je tražila pomoć, a neki je unutrašnji glas ponavljao Henryjeve riječi. Ne znajući zašto, možda svjestan činjenice da ne može biti ono što nije, zastao je. Odjednom, kao da je vjetar šumeći u krošnjama stabala prošaptao: »Previše srca, previše srca, dječake, previše srca...«

Okrenuo je konja, pogledao unatrag i vidio djevojku kako stoji na mjestu gdje ju je ostavio: mala, bez ičije pomoći, napuštena u beskraj u ovih bregova...

Morao se vratiti ne znajući ni sam zašto.

Kad je već usmjerio konja prema djevojci, vidio je kako ona odjednom trči prema putu što vodi na zaravan. Iz šume je izjahao čovjek, visok, sa crnim sombrerom na glavi, vičući nešto na španjolskom. Ona mu je

odgovarala i plakala od olakšanja.

Pike je zatvorio oči, okrenuo konja i nastavio put slijedeći svoj san: orlova krila!

Odjahao je u daljinu, u smjeru zalazećeg sunca.

KRAJ

I KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA!

LASO

cijena 40 dinara

ZIMA 80/81

144 stranice

LJUBAVNE PRIČE:

KRIMI PRIČE:

FANTASTIČNA PRIČA:

WESTERN PRIČA:

KRATKE PRIČE:

STRIPOVI:

ZNACKA!

U PRODAJI NA SVIM KIOSCIMA

DOROTHY M. JOHNSON:

DNEVNIK PUSTOLOVINE

Pošto je učinio sve što je mogao da bi za zimu pripremio plitku rupu pod korijenjem srušenoga bora, pošto se izložio svim naporima da bi spasio svoj vlastiti život, pomisli da je možda ipak promašio. Ali nipošto se nije mogao pomiriti da bi netko, pronade li ga poslije mnogo godina, naišao samo na bezimene kosti. Čovjek ima svoj identitet i nastoji ga sačuvati čak i onda kad ne može spasiti svoj život.

Zbrinuo je slomljenu nogu kako je najbolje umio, ustrijelio je ozlijeđena konja i spasio toliko mesa koliko ga je mogao ponijeti puzajući. Zatim je objesio komad konjske butine nadohvat ruke da bi ga osušio. Ne bude li sasvim nemoćan, svakako će ga moći dosegnuti.

Nadomak plitke rupe dovukao je i granja za ogrjev. Tad je razmišljao o tomu kako će, kad zapadne snijeg, upotrijebiti dio tog drva da bi probudio rupu.

Nipošto nije bio siguran da će preživjeti zimu.

Stoga izvuče neispisanu bilježnicu što ju je, u dobru raspoloženju, naslovio s »Dnevnik pustolovine«. Ako je pokraj njegova leša ili kostiju pronade neki Indijanac, koji će pomisliti da se pred njim nalazi kakav lijek ili čarolija, bilježnica će zacijelo istrunuti za neko vrijeme. Naide li na nju kakav bijelac, pro-

čitati će je ili odnijeti drugu koji će je znati pročitati. Iz bilježnice će saznati kako je čovjek, koji je ovdje poginuo, nekoć imao svoje ime, pa čak i budućnost.

Uspravi se i napiše na praznoj stranici:

»Studen, 1868. Ja sam Edward Morgan, dvadeset mi je godina. Putovao sam sa skupinom prijateljskih Vrana, no odjednom su nas napali Čejeni. Izdvojio sam se iz skupine i dok sam prelazio ovaj potok, konj je pao na mene, slomio nogu, a i moju. Učinio sam sve što sam mogao. Molim, obavijestite...«

Precrta posljednje dvije riječi. Bile su i suviše brutalne. Htio je napisati: Molim, obavijestite gospodicu Victoriju Willis da se Edward Morgan neće vratiti, niti će se oženiti njome, jer je umro od gladi i hladnoće pod korjenjem drveta negdje u Montani. Ne, nipošto se ne smije izraziti tako grubo. Nekoliko trenutaka razmisli sklopljenih očiju, a zatim napiše:

»Ja, Edward Morgan, pri punoj svijesti, ali u smrtnoj opasnosti, ovime oporučno ostavljam Victoriji Willis, East Waterford, Vermont, svu svoju imovinu, pokretnu i nepokretnu, što sam je posjedovao u trenutku smrti, uključujući i moj dnevnik. Budući da se u planini nalazim sâm, ovdje nema nijednog svjedoka,

potpisujem samo ja, Edward Morgan. To je moja posljednja volja i oporuka.*

Pronade li tko bilježnicu s oporukom u njoj, možda će ona dospjeti u ruke Vicky. Ona će u tom slučaju pročitati dnevnik što je počinjao s njegovim odlaskom na Zapad i spominjao svako pismo što ga je primio od nje u godinu i pol, koliko je bio odsutan. Zbog toga nije postojao nikakv razlog koji bi ga ponukao da napiše kako je voli. Uostalom, doista nije potrebno da koji stranac pročita takvu poruku.

Prolista dnevnik. U njemu je bilo mnogo praznih stranica, kao i u životu. Svojedobno je naumio napisati mnogo stranica. Naumio je završiti koledž i postati nastavnik latinskog i grčkog jezika, naumio se oženiti Vicky.

Da je stigao kući, zadovoljio bi se pisanjem kronike sitnih i mirnih događaja. Sad zabilježi u »Dnevnik pustolovine*: »Zbogom, pustolovino! Nepostojana si žena.« i pomisli kako je to zacijelo posljednja zabilješka.

Kićeni je to izraz, smatrao je, i ne dolikuje Edwardu Morganu. Nije htio opisivati grozote da ih Vicky poslije ne bi pročitala ako on doista umre i ako bilježnica dospije do njezinih ruku.

Ipak, prije nego što završi dnevnik, mora joj poslati još jednu poruku: »Vicky, pokušao sam se vratiti.« Zatim se zavalj i sklopi oči. Nije više imao što napisati. Sad će morati samo izdržati...

Doživio je pustolovinu u tri ili četiri logora kopača zlata, međutim, što se tiče samoga zlata, sigao je prekasno. Bila je to planirana pustolovina, no ipak mu se više svidjelo da ostane po strani, da bude promatrač, a nipošto sudionik.

Posjetio je selo plemena Vrana jer je htio vidjeti kako Indijanci žive. Vrane su bili miroljubivi Indijanci. Imao je dovoljno novca da kupi lijepe darove za njih, tako da im se njegovo društvo bilo svidjelo. Premda je bio snažan i prilagodljiv, učini mu se da ne bi mogao dugo

živjeti njihovim načinom življenja. Njihovi su ga se običaji neugodno dojmili, a on nije toliko naučio njihov jezik da bi mogao razgovarati s njima.

Pošto je zadovoljio svoju znatiželju, naumio je napustiti Indijance. Odjahao je sa šestoricom Indijanaca u smjeru obližnje trgovačke stanice i tad se njegov život odjednom izmijenio. Velika skupina Čejena napadne iz zasjede omanju skupinu Vrana. Vrane i Edward Morgan morali su dobrano potjerati svoje konje da bi spasili živote. Čejeni su ga odvojili od Vrana u divljem i posumljenom kraju.

To bih morao reći Vicky! – pomisli Morgan, upravo u trenutku kad je konj pao, zagazivši u nešto dublju vodu.

Konj je nekoliko puta pokušao ustati, no svaki put padne na Morgana. Ovaj krikne od boli i pomisli da će izgubiti svijest. Kad je konj naposljetku ustao, Morgan se izvuče iz ledene vode i utvrdi da mu je slomljena lijeva noga.

Unatoč jakoj boli vjerovao je da će moći uzjahati i odjahati do Vrana. Ali i konj je slomio nogu. Ni on nije bio sposoban za putovanje. Morgan pomisli da će ovdje morati provesti zimu.

Ispod korijena srušenoga bora pronade plitko skrovište. Povije ozlijeđenu nogu kako je najbolje umio. Da bi je učvrstio, posluži se dvjema ravnim granama što ih je obložio mahovinom, a zatim ih čvrsto poveže lasom što se nalazilo na sedlu. Ubrzo padne mrak i Morgan zapali malu vatru, ne usudujući se potrošiti previše drva.

Ugrije se i pojede nešto isjeckanog mesa pomiješanog s mašću, što ga je imao u torbama na sedlu. Privezavši konja da ne bi odlutao, uvuče se u rupu i odspava sve do zore.

Dan donese sa sobom mnoštvo poslova. Otpuže do konja i rasedla ga uz najveće napore. Zatim ispali konju hitac u glavu i pokuša mu skinuti što više kože. Kožu s grivom objesit će ispred skrovišta da zadrži snijeg što će poslije zapasti. Dio

kože izreže u manje komade koji bi mu mogli poslužiti za različite svrhe što ih sad još nije mogao zamisliti.

Radio je užurbano, poprilično nespretno, i cijelo vrijeme osjećao žestoke bolove. Istina, koža će biti korisna, no meso će za nj značiti koliko i život. Izreže meso u obliku remenja, kako je to zapazio u Indijanki, zatim ga objesi u nadi da će se osušiti i sačuvati. Te večeri pojede nešto mesa što ga je skuhaio na maloj vatri.

Iz nemirnog i bolima isprekidanog sna usred noći probude ga šumovi neke životinje koja se pogostila na trupu konja. Da bi je uplašio, Morgan ispali jedan hitac.

Nije više spavao, a u svitanje se životinja opet pojavi: bio je to planinski lav. Morgan strpljivo pričekava sve dok se nije gotovo posve razdanilo, a onda ustrijeli veliku mačku.

Taj je dan bio najgori od svih, jer ga je noga veoma boljela. Jučer je zacijelo previše puzao i radio. Skinu kožu s planinskog lava i s mukom je odvuče u skrovište, gdje je položi s krznom nagore. Gola se strana nalazila na hladnoj i vlažnoj zemlji. Odreže nekoliko komada konjskog mesa i pojede ga sirovog za večeru, jer je bio previše umoran da bi potpalio vatru.

Ujutro se prene iza sna, jer je čuo neke glasove, a zatim otkrije da su ti glasovi potjecali od njega. Ne pomakavši se s mjesta, pogleda priljavu nadstrešnicu svojega skrovišta. Nije li zapazio neki odraz svjetla? Okrene glavu i nadohvat ruke zapazi kako se blijede sunčeve zrake odbijaju od tek zapallog snijega.

Da, ne bude li sposoban da otpuže onih nekoliko metara do potoka, ipak neće morati patiti od žeđi. Moći će se najesti snijega. A zahladni li uskoro, njegove će zalihe mesa postati još trajnije... ipak, bude li tako ležao možda će poginuti od hladnoće! Tog jutra zrak nije bio osobito hladan, i Morgan osjeti kako je truplo konja počelo zaudarati.

Te je noći grdno zahladnjelo. Sa-

njavao je kako je izgubljen, kako pokušava pobjeći pred opasnošću: vukovima, grizljivima, obojenim Čejenima, no nije bio dovoljno brz. Čak su ga i u snu neprijatelji okruživali. Probudi se izmučen hladnoćom, bolima i užasom. Nekoliko se puta pokrenuo u snu dovoljno brzo da bi uspio pobjeći među korijenje u svojem skrovištu, a zatim utvrdi da se nalazi u stupici.

Pošto se probudio, zapazi da je to istina. Bio je i suviše ukočen da bi se mogao pokrenuti.

Pomisli kako je ona poruka koju je u dnevniku uputio Vicky ipak laž: „Učinio sam sve što sam mogao.“ Kad je to napisao, bio je dovoljno hrabar. Ali pred smrću što mu se lagano približava, čovjek ne mora nastaviti biti smion, barem ne dok ima dovoljno municije i oružja.

Naide li tko na njegove kosti i otkrije kako se u lubanji nalazi rupa od taneta, pomisli Edward Morgan, vjerojatno će biti toliko pristojan da to ne spomene Vicky, predajući joj dnevnik. Ipak, Morgan još nije bio spreman da si prosvira lubanju.

Četiri ili pet dana nakon toga bio je već spreman da si puca u lubanju, no sad je već bio preslab. Grudi mu je razdirao kašalj, mučila ga je groznica, bio je gotovo sasvim siguran da je obolio od upale pluća. Pa ipak je još uspio shvatiti kako ga jamačno muče prividenja, jer jednom, pošto je otvorio oči, ugleda svojega konja kako stoji pokraj potoka. A konj kojega je ustrijelio, ogulio mu kožu, i djelomice ga pojeo, doista ne može stajati pokraj potoka i još k tomu čitave kože. Edward Morgan slabašno se naljuti na nerazumna konja.

– Nosi se odavde! – poviče, a zatim padne nauznak i gotovo se uguši u kašlju.

Zatim se pojavi Vicky. Vicky? Ta tko bi drugi došao? Djevojka nešto promrmlja i, kleknuvši, ispruži ruku da bi mu opipala čelo. Potpali čak i vatru. Morgan napola zažmiri i vidi je kako se kreće iznad vatre.

U nekoj vrsti šalice doda mu juhu da bi je popio. Pokuša mu još bolje

urediti ozlijeđenu nogu, no pri tomu mu zada bol, i Morgan ljutito krikne, pokušavajući je odgurnuti.

Onako grozničava i u bunilu, noću ga je mučila čas hladnoća, čas vrućina. Kad mu je bilo vruće, Morgan bi umišljao kako Vicky leži pokraj njega i štiti ga od zime i smrti.

Tko zna koliko dana poslije toga Morganu postade jasno da to nije bila Vicky. Bila je to Indijanka iz plemena Vrana, kojoj nije upamtio ime. A konj što ga je nekoliko puta ugledao u bunilu očito je pripadao Indijanki. Pošto su ostali jahači iz skupine izvijestili suplemenike da su ga izgubili, djevojka je očito uzjahala konja i posla u potragu za Morganom.

Htjede je zapitati zašto je došla, međutim, sve dok se nije izvukao iz groznice nije se usudio postaviti nikakvo pitanje, naprosto iz straha da bi djevojka mogla nestati. U najtežim trenucima često bi se budio, buncao, drhtao poput paučine na dašku vjetra, a zatim i vikao promuklim glasom i posizao za njom... i doista, djevojka je neprestano bila ovdje.

Pošto je prebolio upalu pluća, naposljetku se usudi zapitati je. Bio je vrlo slab, zaudarao je po znoju. Ležao je u plitkoj rupi, ispred koje je gorjela vatra. Ali glava mu je sad bila bistra. Koliko li je puta djevojka morala zagaziti u snijeg da bi donijela naramak drva? Ipak, nipošto se nije mogao prisjetiti riječi Vrana kojima bi mogao izraziti pitanje: »Zašto si došla?« pa je zapita na engleskom.

Djevojka samo nešto promrmlja, nasmiješi se, i nastavi sa svojom beskrajsnom požrtvovnošću. Čak je odvela truplo konja i planinskoga lava u šumu, spativši nekoliko kostiju koje bi joj mogle poslužiti kao alat.

Sredinom zime zaprijeti im glad, no Indijanka se dosjeti kako da postavi stupice i uhvati dovoljno sitnih životinja da bi ostali živi. Morgan sad sazna kako se zove: Žena Plave Zime, a sazna i zbog čega je posla da bi ga spasila. Zapravo je

to znao, no dugo se nije htio suočiti s time da je njezin dužnik. Što se Indijanke tiče, bijelac je za nju značio ugled. Bila je spremna sve staviti na kocku; sad je zbog njega na kocku stavila svoj život.

U rano proljeće, negdje u ožujku, prema Morganovu proračunu, odjednom je prohodao. Ipak, još je hramao. Da, zauvijek će šepati, no ipak nije poginuo.

Žena Plave Zime najavi mu sad:

— Sutra ćemo potražiti moje pleme.

Prvi put otkako je napisao svoju oporuku, Morgan izvuče »Dnevnik pustolovine« da bi unio jednu zabilješku. Djevojka se uvije u pokrivač i privije mu se uz rame da bi s divljenjem promatrala Morgana kako piše. Jednom, pomisli Morgan, to ću pročitati ili će to pročitati moja djeca. Prema tomu, u dnevniku se ne smije nalaziti nimalo gorčine. Kiselost se nasmiješi, prisjetivši se riječi kojima bi ga baka opominjala kad bi bio prebučan:

— Edwarde, vladajmo se dostojanstveno!

I tako napiše što je htio reći, no ipak poželi da to pročita tko drugi:

»Ožujak 1869, rupa pokraj potoka. Nekoliko dana poslije posljednje zabilješke u dnevniku teško sam obolio i zacijelo bih poginuo da nije stigla mlada žena iz plemena Vrana.

Pojahala je za mnom i izložila se velikoj opasnosti samo da bi spasila bijelca, pošto je nekoliko njezinih suplemenika izvijestilo pleme kako su ga izgubili prilikom uzmaca.

Za protekle zime mjesecima je požrtvovno radila da bi mi spasila život. Zaprijetila nam je glad, i samo zbog njezinih napora nismo pomrli od gladi. Ni u jednom trenutku nije izgubila strpljivost ni unutrašnju snagu. Bez obzira na hladnoću, umor ili glad, uvijek je bila dobro raspoređena. Dugujem joj toliko da ću joj to moći naplatiti samo privrženosti do kraja života. Zove se Žena Plave Zime, no ja sam je nazvao Jane. Sutra ćemo krenuti odavde da bismo pronašli njezino

pleme. Konj kojega je dovela sa sobom toliko je propao zimus da su od njega preostale samo kosti što se drže unutar kože. Ipak, ona kaže kako je još dovoljno snažan da bi me mogao ponijeti (hodati mogu samo nekoliko metara), a ona će pješčiti i nositi naše potrepštine na ledima. Do ove zime nikad nisam valjano shvatio značenje riječi potrepštine.*

Kad je Morgan prestao pisati, djevojka pokaže stranicu, zaviri mu u lice s nekim upitnim izrazom i nasmije se.

Morgan se također nasmije i reče:

– To je o tebi. – Zatim je poljubi.
– Poći ćemo kamo želiš – obeća joj. – Vjenčat ćemo se. – Uхвати je za grubu i hladnu ruku, a zatim će joj svečano: – Bit ću ti dobar i vjerran do kraja života, tako mi svega!

Vicky je sad bila samo daleka i slatka uspomena, i njezino se ime neće više nikad pojaviti U »Dnevniku pustolovine«.

Nekoliko su tjedana ostali u Vrana, tako da je Žena Plave Zime mogla svom plemenu pokazati muža. Izdaleka je vidjela kako žive žene bijelaca u naseljima i zaželjela se takve raskoši. A Edward Morgan smatrao je da ne može više izdržati u logoru Vrana.

Unajmi neku kolibu na rubu grada i pode sa ženom u trgovinu da bi kupio namještaj. Žena Plave Zime bila je toliko zbunjena da nije isprva ništa pokazivala ni dodirivala nego jednostavno sakrila lice u pokrivač.

Namjeste kolibu pravim stolcima, obojenim stolom, željeznim štednjakom i mjedenom posteljom. Edward Morgan sad upiše u dnevnik:

»Treći srpnja 1869. Jutros smo se ja, Edward Morgan, i Jane ili Žena Plave Zime, kći Visokog Jelena iz plemena Vrana, vjenčali. Mlada je imala na sebi haljinu od crnoga satena što mi ju je ljubazno prodala neka žena. Poduzet ću sve što ću moći samo da bih ženu učinio sretnom.*

»Tražim neki posao u ovom kra-

ju«, upisao je poslije u dnevnik. »Možda ću nastupiti kao sudionik u poduzeću koje se bavi prijevozom mulama. Sad mi je dvadeset jedna godina i mogu zahtijevati novac što me očekuje u jednoj banci u Philadelphiji.*

I tako Edward Morgan postane gonič mula, pa i šef goniča mula, umjesto da postane profesor latinskog i grčkog.

Njegova žena ponosila se svojom kućom, premda je nije zanimalo čišćenje onoliko koliko je to Edward zahtijevao. Mnogo se udobnije osjećala sjedeći na podu, nego na stolcu. Vani je načinila nadstrešnicu i radije kuhala ondje negoli na štednjaku u kolibi. Morganu bi se ponekad učinilo da je usamljena, ali ona to nikad nije rekla.

Osim poslovnih događaja što ih je želio zapisati, sad je sve rjeđe pisao dnevnik. Ali u svibnju 1871. godine zabilježi:

»Moja žena Jane jutros je u četiri sata rodila kćerku. Ona je savršeno dijete, ali – sudeći barem prema njezinim glasovima – ovaj svijet ne smatra nimalo savršenim. Dat ćemo joj ime Elizabeth, po mojoj majci. Jane se suglasila s tim imenom i sad uvježbava izgovor. Moja je žena dobra zdravlja i premda je željela dječaka, dobro je raspoložena.*

Dvije godine nakon toga, dok su živjeli u drugom naselju oko dvjestak kilometara južnije, Morgan opet unese u svoj dnevnik jedno rođenje:

»Moja žena Jane Morgan jutros je rodila sina koji će dobiti ime po meni. Edward Morgan mladi zbog svoje nove okoline manje negoduje od svoje sestre Elizabeth. Dječak je lijep i nadam se da ćemo ga uspjeti odgojiti tako da bude dobar građanin.*

No ipak, nije bilo tako. Edward Morgan mladi, sin Edwarda Morgana, umre zajedno sa svojom majkom, ne navršivši ni dvije godine. Za Edwarda Morgana starijeg taj je događaj bio tako tragičan da ga je u svoj otrcani »Dnevnik pustolovine« unio tek tri tjedna nakon toga.

Elizabeth Morgan, kojoj nisu bile

TRAG
SERIJA KRIMINALISTIČKIH BESTSELERA U DŽEPNOJ
KNJIZI!

Glasovita djela u dostupnim izdanjima svakog 13.
u mjesecu, na povećanom broju stranica!
»Vjesnikova« biblioteka TRAG opravdava književnu
vrijednost trivijalnog žanra krimića!

ni četiri godine, slatko je spavala. Otac se tiho kretao kolibom i spremao stvari što ih je naumio ponijeti sa sobom. Našavši dnevnik na prašnjavu stolu, neko ga je vrijeme neotvorenog držao u rukama, zatim sjedne za stol na kojemu je stajala upaljena petrolejska svjetiljka. »Moja žena i sin su umrli«, napiše, a zatim nekoliko minuta nije mogao nastaviti.

»Bila je to odlučna i neustrašiva žena. Prije šest godina te su osobine spasile moj život, no sad su izazvale dvije pogibije. Htijući posjetiti svoje pleme, koje se utaborilo na nekoliko kilometara udaljenosti od naselja, odjahala je zajedno sa sinom u sedlu, a zatim ih uhvati iznenadna snježna oluja, u kojoj su zaglavili.

Pošto se ženin konj vratio k našoj kolibi, kćerku Elizabeth morao sam ostaviti u susjeda da bih se pridružio skupini koja će se baciti u potragu za nestalom ženom i sinom. Dva smo tijela našli u zapuhu snijega.

Utješimo se s dostojanstvom, pomisli Morgan, a zatim odloži pero. Nema nikakva smisla da kaže sve, jer će to Elizabeth pročitati jednoga dana. Žena Plave Zime jamačno je čeznula za svojim domom, bila je usamljena. Rodaci su je često posjećivali, sa znatiželjom i s ponosom promatrali Edwardovo kućanstvo, uvijek očekujući gozbu. A Morgan bi ih uvijek dobro pogostio. No možda je Ženu Plave Zime izmorio način kakvim žive bijele žene, pomisli Morgan.

Indijanka je Elizabeth ostavila u dobre susjede koja je imala punu kuću djece, i nije ništa prigovorila kad je dobila još jedno. Ali Elizabeth je ostala cijeli tjedan, jer je Edwarda Morgana, koji je prevezio zalihe iz Salt Lake Cityja, zadržao snijeg. Vrativši se kući, pronađe kolibu praznu i hladnu, dok ga susjeda dočeka veoma zabrinuta.

Doista, nije bilo nikakve potrebe da sve te pojedinosti unosi u dnevnik. Takoder nije opisao nevoljkost kojom su njegovi poznanici krenuli

u potragu za Indijankom i njezinim djetetom, koja se najvjerojatnije udobno smjestila u nekom tipiju na nekoliko kilometara udaljenosti.

— Ta riječ je o mojoj ženi i djetetu! — zlovoljno će Morgan, a zatim odabere tri čovjeka, da bi mu pomogli u potrazi. Sam je pronašao njihova tijela i ostao na tom mjestu dok su ostali pošli kući da bi donijeli lopate kojima će iskopati grob.

»Elizabeth i ja sutra ćemo napustiti mjesto«, napiše Morgan. »Za nju će se pobrinuti gospoda Clough, žena rančera u Tumult Valleyju. Nastavit ću sa svojim poslom, ali živjet ću u Elk Cityju.«

Osjećao se usamljeniji nego ikad prije. Ipak je izuzetak činilo onih nekoliko tjedana što ih je sa slomljenom nogom proveo u rupi pokraj zabačena planinskog potoka. Sad je morao priznati samomu sebi da je već prilično dugo usamljen. Ozbiljno poželi društvo osobe kojoj bi se mogao povjeriti, požaliti joj se, ali nije bilo nikoga.

Napiše kraće pismo banci u Philadelphiaju, gdje se još nalazilo njegovih nekoliko stotina dolara, i naznači svoju novu adresu u Elk Cityju.

Četiri godine poslije toga Edward Morgan promijeni svoj način života, tako da je sad mogao izgraditi dom za Elizabeth. Proda svoje prijevoznčko poduzeće i opremu, kupi staju za iznajmljivanje što će mu omogućiti da ostane u gradu, u ljetu dovede kćerku od gospode Clough da bi se navikla na novu okolicu prije nego što počne škola.

»Voljna je i spremna pokušati svašta«, s ponosom upiše u dnevnik koji se više nije odnosio na vlastite pustolovine. »Čak je htjela zamijesiti kruh, no bila je zadovoljna pošto sam rekao da ga možemo kupiti u susjeda koji su nam prali rublje. Elizabeth i ja lijepo smo održavali kuću. Ja sam kuhao, a ona je prala sude. Pokušala je čak pomesti kuću metlom mnogo višom od nje. Umije nešto čitati, premda još nije pošla u školu. Moja je kći uistinu natprosječno bistra.«

Poslije prvoga školskoga dana vrati se kući likujući.

— Stavi na sebe pregaču — opomene je otac — ali ne moraš oguliti krumpir. Dok pripremam večeru, ispričaj mi sve što si doživjela u školi.

Djevojčica sjedne na stolac, zanjše nogama i zaplješe ručicama.

— Eto, bilo je doista lijepo — izvijesti sva sretna. — Imam sjajnu učiteljicu! Zove se gospoda Bishop.

— Ta zar te ne podučava učitelj Emery? Ipak je dobro što imaš učiteljicu! No, je li gospoda? Udate gospode uglavnom ne podučavaju u školama.

— Zašto ne? Da, zapravo one obično ostaju kod kuće i brinu se za djecu. No, ona reče da je gospoda. Sjedim pokraj djevojčice kovčage kose.

Morgan otvori njezinu torbicu za sendviče i reče:

— Oh, pojela si oba sendviča. Dobra si djevojčica!

— Bilo bi to previše, pojela sam samo jedan. Drugi sam dala dječaku koji nije imao ništa sa sobom. Gospoda Bishop je rekla da mu smijem dati.

— Sjajno, draga! (Oh, draga Elizabeth, ponosim se njome, umije biti tako dobra! Svakog će dana ponijeti po dva sendviča.)

— Učiteljica ti je poslala komad papira da bi joj nešto napisao. Ja ne znam sve odgovore. — Zahihota. — Zapitala me kako ti je ime. Rekla sam joj — otac!

Ležeći te večeri u postelji i očekujući san, Morgan se zabavljao razmišljajući o tomu kako kći nije znala njegovo ime. Je li ga uopće čula? Muškarci su ga jednostavno zvali Morgan. Žena Plave Zime (Jane, kako je stajalo na papiru što ga je napisao za učiteljicu) ga je nazivala nekim nadimkom odmila na svomu vlastitom jeziku. Sad ga je kći — ili možda učiteljica — opet učinila Edwardom Morganom, kako su ga kao dječaka zvali u kraju što ga je Elizabeth s mnogo poštovanja nazivala Istok.

Tjedan dana poslije toga, pošto je uletjela u kuću s knjigom i svojom torbicom za sendviče, Elizabeth reče:

— Učiteljica reče da bi je morao posjetiti.

— Nije li ti objasnila zašto? Je li moja djevojčica bila zločesta u školi?

Elizabeth je nekoliko trenutaka šutjela da bi se sabrala.

— Ne mislim tako. Kad su djeca zločesta, brbljaju li kad ne smiju, učiteljica ih ukori. Neka su djeca doista zločesta — doda. — Ali učiteljica me voli.

Bio je pravi problem dotjerati se dovoljno dobro za susret s učiteljicom. Ujutro je ostavio čistu košulju i svoje nove čizme u brijačnici, a popodne se vratio onamo da bi se okupao i obrijao. Morgan već odavna nije bio tako dotjeran.

Osedlanoga konja priveže o gredu ispred škole i ugleda Elizabethina indijanskog ponija kako pase s ostalim konjima. Pošto su djeca uz viku istrčala iz škole, Morgan reče Elizabethi da se poigra s djecom. Zatim popravi ovratnik i othrama u školu. Kad je ušao, učiteljica mu je bila okrenuta leđima. Morgan se nakašlje i reče:

— Gospoda Bishop?

Kad se okrenula, Morgan se otme iz grla:

— Kako... Vicky!

Pogleda ga s iskrenom znatiželjom, a zatim sjedne za svoj stol i reče:

— Samo sam htjela znati je li posrijedi onaj isti Edward Morgan.

U toj je školi podučavala posljednjih sedam godina.

— Mislim da ipak nije — reče Morgan. — Onaj Edward Morgan obećao je da će se vratiti. Ali nije održao obećanje. Bio je spriječen, nije mogao doći. Žao mi je, Vicky. Uvijek mi je bilo žao.

Poigravala se olovkom, ne podižući pogled.

— Vicky Willis obećala je da će ga čekati. Ali se udala za nekog Fordesa Bishopa. A on se utopio.

– I tako je Vicky Bishop bila pri-siljena namaknuti sredstva za život, pa je stigla na granicu da bi podučavala djecu u školi.

– Nije bilo potrebno da nami-ćem sredstva za život – reče sa-svim iskreno. – Nisam slučajno sti-gla u Elk City. Moj bratić radi u ne-koj banci u Philadelphiji. Rekao mi je da si ovdje. Ali dobiti obavješte-nje o tebi bilo je podjednako teško kao i putovanje na Zapad. Nadam se da me razumiješ – doda s blije-dim smiješkom – nezgodno mi je objašnjavati...

Morganu se otme iz grla neki ćudnovati smijeh.

– Još je i sad vrag u tebi – reče.

– Vrag je ružna riječ, a mi se u školi ne služimo ružnim riječima – blago ga opomene. – Stigla sam ovamo kako bih utvrdila dvije činjenice. Živ si, to je jedna od njih.

I druga je bila posve očita: zašto se nije vratio?

„Zadužio sam se i morao sam platiti dug“, mogao je reći, no ipak to prešuti da ne bi povrijedio Vicky.

– Oženio sam se Indijankom iz plemena Vrana – uzvratila Morgan.

– Zvala se Žena Plave Zime, no ja sam je zvao Jane. Poginula je prije četiri godine zajedno sa sinom, kad je pokušala posjetiti svoje pleme.

– Da – blago će Vicky. Da, čula sam. Do videnja, Edwarde Morgane. Kći te čeka. Djevojčica je vrlo slatka.

– Do videnja! – odzdravi Mor-gan, no Vicky mu je već okrenula leđa.

Te večeri Morgan otvori „Dnev-nik pustolovine“ i upiše: „Danas sam vidio Vicky! Podučava...“ Ne dovrši misao. Sad je znao kojemu je čitatelju namijenio dnevnik već od početka. Nije ga počeo zbog svojih potomaka ili zbog dječaka koji se zvao Edward Morgan ili zbog ne-kog nepoznatog lutalice koji će ga pronaći zajedno s kostima u plitkoj rupi pokraj potoka.

Nije dovršio rečenu što ju je po-ćeo, nego napiše novu: „Vicky, eto, to je nastalo od Edwarda Morga-na.“

Pomno uvijek dnevnik u novinski

papir i poveže ga uzicom. Elizabeth će ga sutradan ujutro ponijeti u školu.

– To je za tvoju učiteljicu! – objasni joj otac.

Kad se Morgan te večeri vratio u kolibu, Elizabeth još nije stigla iz škole. Morgan pristavi vodu za čaj. Kad je ugledao Elizabeth kako se vraća na svom poniju, voda je u čaj-niku već zakipjela. Zapazivši da Eli-zabeth nije sama, gotovo se zgrozi. Vicky je hodala pokraj nje, smijala se. „Morao bih joj poći u susret, po-željeti joj dobrodošlicu“, pomisli Morgan, no uplaši se. Nešto ga je spriječilo.

Promatrao je Elizabeth kako je skliznula s ponija u Vickyne ruke. Nije se mogao ni pomaknuti, sve dok se nisu približile vratima i za-jedno ušle u kuću. I tad mu nekako side s usana:

– Dobra večer, gospodo Bishop!

– Pozvala sam učiteljicu na ve-ćeru, naizmjenice smo jahale – reče Elizabeth.

– Dobro je došla! – uzvratila Ed-ward Morgan. – Udi, Vicky!

– Donijela sam ti dnevnik – re-će Vicky Bishop.

Sad se pogledaju preko svih pro-teklih godina.

– Elizabeth, skupi nešto triješća za potpaljivanje – reče joj otac. – Požuri!

Djevojčica otrči.

– A što si pročitala u dnevniku?

– zapita Morgan Vicky.

Vicky se zamisli.

– Pronašla sam dječaka kojega sam poznavala. A pronašla sam i ćovjeka, poštenoga i ćasnoga ćovje-ka!

Edward Morgan ostane nekoliko trenutaka nijem, a zatim reče:

– Jesi li ga pronašla? Onoga ćovjeka? Nisam tako mislio o nje-mu, Vicky?

S knjigom u jednoj ruci, Vicky za-tvori vrata i reče:

– I prisjetila sam se rijeći tvoje bake: „Vladajmo se dostojanstve-no!“

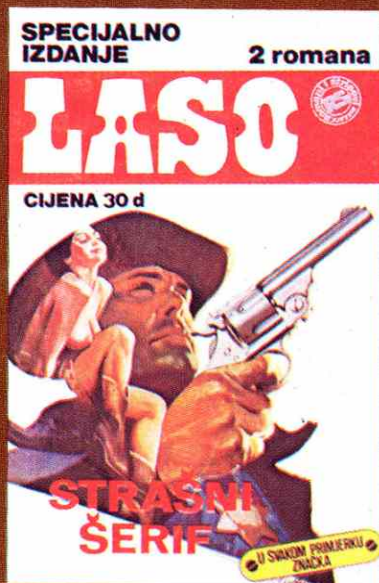
Edward Morgan sad zagrlji Vicky, a ona mu nasloni glavu na rame i tiho zaplaće.

U PRIPREMI:

G. F. Unger:

KARTAŠKI OBRAČUN

**Kod svog prodavača novina
kupite i specijalno izdanje
sa dva romana**

LASO - SPECIJALNO IZDANJE